

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἀποκρίματα τραγῳδία SCHILLER
μετ. Δ. Κ. ΒΟΥΛΑΖΗ Τραγῳδία
KÖST. ΚΑΡΑΒΙΑΔΑ Μνημοσύ-
νη ΕΜΜ. ΤΣΑΤΤΑΡΑΚΗ. Ἀ-
ποστολή. Ἡ Καινοσύνη φα-
λά ΔΑΜΠΗ ΓΑΛΗΝΙΟΥ. Φεβ-
ροῦσι καὶ γάνουσι ΓΑΛΟΥ
ΧΑΤΖΗΝΑΣΗ. Στὸν πόνο ΒLI-
CHER «DANCIS» μετ. ΣΠΕΡΑΝ-
ΤΖΑ Α. Ἡταὶ γοῦφι τοῦ ΝI-
ΚΟΥ ΣΩΤΗ. Τὸ πρῶτο Ρακτεβῶ
ANDRÉ TH+URIET μετ. ΔΗΜΟΥ
ΚΑΒΟΥ Περσῶνα. Βράδυ ΧΡ.
ΕΣΠΕΡΑ Μιγερόνικα τραγῳδία
χορῶν, μὴ φῶρα ἔμπερ πούλι Γ.
ΠΑΠΑΝΔΙΑΚΗ. Πιστοφίλια
ΧΡΗΣΤΟΥ ΡΕΣΠΙΓΙΟΥ ΝΕΥ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΖΩΗ
καὶ τισὶς μελέτες Ρ. ΧΑΤΖΗΝΑΣΗ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ.

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΧΡΟΝΙΑ Α' - ΑΡ. ΦΥΛ. 2.

ΜΑΗΣ 1922

σελ. 1, 4, 6, 7, 9, 14, 15, 16, 18, 18.

ΤΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ εκδίδονται από μία συντροφιά που το κάθε μέλος της προσφέρει 10 ή 5 δραχμές κάθε μήνα για την οικονομική συντήρησή του και διευθύνεται από συντροφιά συνεργατών.

Γραφεία οδός Έγνατίας 351.

Τό φύλλο δραχ. 1.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΙ

Χρονιάτικη δραχ. 12
Εξαμηνιαία 6

ΣΥΔΡΟΜΕΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΙ Χρονιάτικη φράγκα 12
Εξαμηνιαία 6

ΕΙΣ ΤΟ ΕΛΛΗΝΟΓΑΛΛΙΚΟΝ ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΤΗΣ «ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ ΤΩΝ ΒΑΛΚΑΝΙΩΝ»

ΣΤΟΙΣ 662/ΝΙΚΗΣ ΝΙΚΗΣ 85

Εκτυπώσας όλας ας καλλιτεχνικαί τυπογραφικαί έργασιας ἑλληνικαί καὶ γαλλικαί. Ἐμπορικὰ καὶ λογιστικὰ ἐντυπιασάντος εἶδους, λογιστικὰ πίνακες, πρωτόκολλα, διπλότυπα, ἐπιπλότυπα, φανερὰ ἐντυπιασάντος, ἀγγελήγια, ἐπισημειώγια, κερματοστικὰ ἐντυπιασάντος, παραστατικὰ, συγγράμματα, περιοδικὰ, ἐφημερίδας, κλισὴ, κτλ. με ὅλας καίτοι καὶ καλλιθεροῖαν ἀπαράμιλλοι.

ΤΙΜΑΙ ΕΚΤΟΣ ΣΥΝΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

ΚΟΥΦΩΜΑΤΑ

ΕΠΙΗΛΛ

ΗΛΕΚΤΡΟΚΙΝΗΤΟΝ ΕΥΛΟΥΡΓΕΙΟΝ

ΑΧ. ΜΑΡΙΝΤΣΟΓΛΟΥ & ΣΑΣ

Ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐντὸς τοῦ Τουρκικοῦ Ὀφθαλμοτροφείου.
Τελείως ἐπιτελεσθέν καὶ πλοῦτος ἐν

ἀντικειμένων πῶσον πρὸς ἀγγελοῦ.

ΠΑΡΟΡΟΡΙΑΙ

- 1) Γραφεῖον Α. ΜΑΡΙΝΤΣΟΓΛΟΥ οδός Ἐγνατίας 10.
- 2) Μηχανικὸν γραφεῖον ΑΒΔΗ καὶ ΤΑΧΥΤΑΤΖΗ Τελεσῆ Χάνι.
- 3) Τουρκικὸν Ὀφθαλμοτροφεῖον. Δευτέρα οὐλῆ.

ΕΚΘΕΣΙΣ

Λαογυῖα ἐπιπέλων.

ΒΛΑΧΟΔΗΜΟΥ ΚΑΙ ΚΑΡΑΔΟΝΤΗ

Γραφεία οδός Ἐγνατίας καὶ Τσιμισκή—Θεσσαλονίκη.

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ

Δ. Ι. ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΥ

Μηχανικὸν—Αρχιτέκτονος.

Θεσσαλονίκη Τελεσῆ—Χάν 14.

(Σύνταξις ἀρχιτεκτονικῶν διαγραμμάτων. Ἐπιβλεψίς ἐργασιῶν Συμβουλαὶ ἐπὶ τεχνικῶν ζητημάτων).

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ

ΧΡΟΝΙΑ Α' → ΑΡ. 2 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΜΑΗΣ 1922

SCHILLER

ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

(AN DER QUELLE SASS DES KNABE)

Κάθονταν ἐν' ἀγοράκι σὲ μιὰν ἄκρα στὸ ποτάμι
Καὶ στεφάνι ἀπὸ λουλούδια προσπαθοῦσε γιὰ νὰ κάμῃ,
μὰ τοῦ φύγανε ἀπ' τὰ χέρια, τὸ νερὸ τὰ παρασέρνει
τὰ φτωχὰ, ξεφυλλισμένα ἐδῶ χτυπάει κι' ἐκεῖ τὰ φέρνει
στῶν κυμάτων τὸ χορὸ.

Τὰ θωρῶ μὲ ψυχῆς πόνο καὶ βαθειὰ μου ἀναστεναζῶ,
τάχα κείνο τὸ ποτάμι δὲν ὁμοιάζει τῆ ζωῆ μου;
τὰ λουλούδια ποὺ κυλᾶνε κ' ἐκεῖ κάτω τὰ κυτᾶζω
μὲ τὴν ἄχαρη τῆ νιότη δὲν ὁμοιάζουν τῆ δική του
νὰ χαρῶ ποὺ δὲν μπορῶ;

Μὴ ρωτᾶτε γιὰτι κλαίω στῆς ζωῆς μου τὸν Ἀπρίλη!
Ἄν ἡ ἀνοιξη σκορπᾶει χάρη ἐλπίδες ζωῆ κάλλη,
Ἄν ἡ φύσις ὀμιλᾶει μὲ τ' ἀόρατὰ τῆς χεῖλη
Κι' ἂν τὴ χαίρουνται ὅλοι οἱ ἄλλοι...μὰ σὲ μένα, σὰν προβάλλει
Μόνο θλίψες μοῦ γεννάει.

Πῶς μπορεῖ νὰ βαλσαμώσῃ τῆς καρδούλας μου τὸν πόνο
Ἄφοῦ, κείνη ποὺ λατρεύω κι' ἂν κοντὰ μου πάντα νοιώθω
ὅμως θὰ μοῦ λείπει αἰώνια Ἄδικα τὰ χέρια ἀπλώνω
στὴν εἰκόνα τῆς... ἄχ! μένω μὲ τὸν ἀσβεστό μου πόθο
Κ' ἡ καρδουλά μου πονᾶει.

Ἄφησε μονάκριβή μου τὰ παλάτια, τὰ καλά σου
Κι' ἔλα κάτω ποὺ θεὸ ναῦρης μιὰν ἀγάπη φλογισμένη
Μάζεψα γιὰ νὰ σκορπίσω ἀφθονα στὴν ἀγκαλιά σου
ἀνοιξιάτικα λουλούδια... ἔλα, μιὰ καρδιά προσμένει
Μὴν τῆς δελεῖς ἀπονία.

Ἄκουσε πὸς κελαιδᾶνε τὰ πουλιὰ μέσα στὰ δάση
Τὸ νερὸ πὸς κελαιρίζει καὶ στὶς πρασινάδες στρίβει
Ἐνα τρυφερὸ ζευγάρι μπορεῖ ὅλα νὰ ξεχάσῃ
Καὶ νὰ ζῆση εὐτυχισμένο. Ναι, τοῦ φτάνει ἓνα καλύβι
Καὶ σὲ τοῦτο, μιὰ γωνιά.

Ἄπ' τὸ Γερμανικὸ

Α. Κ. ΒΟΓΑΖΑΝΗΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΙ

“ΑΠΟΓΟΝΤΕ ΨΗ,”

Περσάν τὰ χρόνια με τὰ χρόνια· οἱ κόνοι, ἀνωθὲ μᾶς τιναχτὰ ἀστροκελέκια, βαριά μᾶς ζώνουν· Μόνο τὸ τραγοῦδι, ἐορτάσιμο βόισμα γλυκῶν στίχων, ὅπως τοῦ Μᾶη τὰ λουλούδα ποῦ ἀνθοῦνε κι' ὅπως τὴν ἀνοιξί τὰ γλυκὰ ἀηδόνια, ἀντικιναίει κι' ἀναφτερώνει ἐντός μας με νεῦν ὀρηγὴν αἰώνια τὴν καρδιά μας.

Γιὰ τὰψηλά βουγὰ δὲν εἶμαι ἐγὼ
τι οἱ τσακάλοι με σκιάζουνε κ' οἱ λύκοι.
Ἔνα μαῦτοῦς νὰ γίνω δὲν μποροῦ,
κι' οὔτε φτιαγμένος εἶμαι ἀπὸ τσελίκι.

Ἐγώμαι γιὰ τὸν κάμπο δουλεφτής
σκυφτός πίσω ἀπ' τὰλέτρι νὰ παγαίνα
καὶ μόν' σὰ γέρον οὐκὸς ὀνειροφτής
γιὰ τὰψηλά χρυσόνειρα νὰ ὑφαίνω.

“Ἡ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ ΦΑΛΙΑ,”

Θάνατος καὶ Ζωὴ σὲ αὐτο κόμλο
παλαίουν αἰώνια. Κι' ὦ! Μόνο ἐσύ, τραγοῦδι,
Τὶς συμφορὲς παρῆνεις καὶ τὶς νίκες
ἐξευγενίζεις· καὶ βαθιὰ στοῦ ἀνθρώπου
τὴν τραγικὴ καρδιά, ὡς πνεῦμα σηκώνεις
θεοτικὸ τὴν ἀνεστέρεβην ἐλπίδα.

Τὸ χῆμα ἀπὸ δυὸ γλυκὰ τρυφερὰ μάτια
καὶ τὸ λαχτάρισμα τοῦ κοριτοτσικτοῦ κορμιοῦ,
Ἄλλῃ ἢ δροσιά τοῦ περβολιοῦ
καὶ τὰηδονιοῦ γλυκιά λαλιά
στὴ σιγαλιά.

Κωστ. Καραβίδας

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

Τοῦ φίλου ποιητῆ Γιάννη Λαμηλάτη.

Μᾶς ἔφυγες καὶ σὺ καὶ πᾶς στὴ χώρα
τῆς λησμονιάς. Ὁραία, τρισωραία,
ἐοβύστηκες, πεθαίνοντας γενναία
στοῦ Δορυλαίου τὶς κορφὲς μὴν ὦρα,
κι' ἐκέταξε ἡ ψυχὴ σου, ἡ λευκοφόρα
πίσω ἀπὸ τὸν ὄνειρον τὴν αὐλαία.
Στὸν τάφο σου — τὸν Βάρδων Ἀχιλλεῦ—
Στὴλη λευκὴ, ἀπὸ πεντελήσια δῶρα.

Τῆς λέφκας τὰργολύγισμα
τὸ λύγισμα
τῶν δέντρων ἀπ' τὸ βῆρος τοῦ καρποῦ,
μοῦ κλημμυρᾶνε τὴ νέα φωνιά,
Χαρά! Χαρά!

Στ' ἀνεμοστρυφογύρισμα καὶ πᾶλε μᾶραξε ἡ
καὶ πλημμυρὰ ἡ καρδιά μου νεράτα. [Ζωὴ

Σκίζοντας τὸν αἰῶνα τὰ σκοτάδια,
ὡς λέει στὴ γενιά τὴ θύμησή σου.
Κι' ἂν στοῦ ἀσφοδέλου φάση ταλειβάδια
καὶ μούχρουμα τοῦ δειλινοῦ ἢ ψυχῆ σου
καὶ πάει νὰ πιη στὴς λησμονιάς τὴ βρῦση
τοῦ Δρισκοῦ ὁ ἀδερφός· θάν τὴ φιλήση.

Τὸ χωριουδάκι τὸ μικρὸ
κ' ἡ κομφοῦλα μου ἢ στενή
γιὰ μένα ὁ κόσμος ὁ πλατύς

Γλέντια καλιά
γλυκὰ φιλιὰ
σὰς ξαναζῶ
Τρελλά μεθύσια, μουσικὲς
χιλιές κοπέλλες ξοιότης,
στὴ γλύκα ἐνός κλεφτοῦ φιλιού.
Τρεχάματα στὶς ἀμμουδιές
στοὺς κάμπους πράσινες χαρὲς
δάση πυκνὰ, ἱερουργικά
γιὰ με τὰ μάτια τὰ γλυκὰ
καὶ ἡ δροσιά τοῦ περβολιοῦ.

Ἐμμ. Α. Τσαγκαράκης

Δάμπης Γαλήνιος

ΡΑΔΟΥ ΚΑΤΖΗΝΑΣΗ

ΠΕΖΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΦΕΥΓΟΥΝΕ ΚΑΙ ΧΑΝΟΥΝΤΑΙ

Ἔνα πανώριο παλιὸ δειλινοῦ μᾶς Μαγιάτικας μέρας, τὸ θυμάμαι σὰν τόρα,
ἀποῦ κρατώντας ὁ ἕνας τὸν ἄλλο σὰν ἀθῶα παιδιὰ χέρι χέρι, περπατούσαμε
δῶ στ' ἀπρογιάλι τοῦ καλοῦ μας παλιοῦ καὶ ρομάντζα γιομάτου Φαλήρου.
Ἐρημιὰ ἦτανε γύρω καὶ μονάχα τ' ἀγέρι, σιγαλὰ, χαδεμένα τὸ κῦμα καλοῦσε
στὰ μικρὰ χαλικιάκια, ποῦ ἦσαντε ἄσπρα καὶ μάρμαρα καὶ λογῆς ἄλλα χρώματα καὶ
καθάρια καὶ λεῖα, ἔπου λάμπανε ὄρατα στὶς στερνές, καὶ χρυσο-ροδιόμενες σὰ φλόγα,
ἀχτιδες τοῦ ἡλίου καὶ ποῦ μιάζανε σὰ μάρμαρα, γιὰ μᾶς καμωμένοι καὶ στομωμένοι
στὸ δρόμο, ποῦ στὰ οὐράνια παλάτια τῆς θείας γυναίκας καὶ μητέρας τοῦ κόσμου, τῆς
ἀγάπης, τραδοῦνε.

Καὶ τὸ κῦμα με φλοισβο ψιθύριζε καὶ τ' ἀγέρι τὰ κομένα μαλιά σου φιλοῦσε.
κι δλα γύρω γιὰ μᾶς κουβεντιάζανε λέγαμε, τὴ δικὴ μας ἀγάπη με τὴ θεία σθηστή
τους φωνή πὼς ἠμνοῦσανε. Τὸ θυμάσαι; Στὴν ψυχὴ μου ἀκόμα ζωντανὴ τὴν εἰκόνα φυ-
λάγω καὶ μοῦ φαίνεται —να! παλιὰ μου ἀγάπη καὶ γυναίκα σὰν δλες—πὼς σὰ σήμε-
ρις εἶνε ἡ βραδιά τῆς ἀγάπης ἐκεῖνη κι ἄς περάσανε κάμποσα χρόνια.

Στὴν ἀφράτη ἀμμουδιὰ τὸ σακάκι μου σοῦστρωσα τὸ λεφκὸ φόρεμά σου μὴ
ἀπ' τὴν ἄμμο λερώσης καὶ ξεπλώσαμε καί, ἐγὼ στὴν ἄμμο, σὰ στρώμα ἀπαλὸ τὸ κορ-
μι μου ποῦ δέχτηκε, σὺ στὸ χέρι μου ἀπάνω στὴ δικὴ μου ἄγκαλιά.

Γιὰ θυμήσου τὸ κῦμα με χᾶδι ἀπαλὸ με τὸν ἄσπρον ἀφρότου τὰ μικρὰ σου
σκαρπίνια φιλοῦσε, σὰ μπουκέτο λουλούδια λεφκά ποῦ ἀπ' τὰ μάρμαρα τῆς θάλασσας
στὴν ἀγνότῃ σου νάφερνε. σὰ μιὰ πάλεφκη νύφη λόγια μύρια καὶ χᾶδια γλυκὰ τῆς ἀ-
γάπης νὰ σοῦλεγε, με τὸ θεῖο γλυκὸχο τραγοῦδι τοῦ φλοισβοῦ στὶς ψυχὲς μας βα-
θιά, ποῦ τὸ νιόθαμε νὰ μᾶς λέγη τ' ἀμίλητα λόγια, τὴ ζωὴ ποῦ ἐφραίνουνε καὶ ποῦ
φέρνουνε πάντα τὴ γλυκιά τὴ χαρὰ.

Σὰν παιδοῦλα τρελὴ ἀπὸ χαρὰ, τὰ πλατιά τὰ χαλίκια στὰ νερὰ με μανία πε-
τοῦσε, κι ὄλο θύμωνες πιότερο καὶ γλυκιά κι ὀμορφότερη ἀπ' ὅτι ἦσο γενόσουνε,
σὰ θωροῦσε στὰ γαλάζια νερὰ τὸ χαλίκι. πὼς μονάχα ὡς δυὸ πηδηξίες νὰ πετύχη
μποροῦσε καὶ ζητοῦσε νὰ φτάξης τὶς πέντε, ποῦ στὴν τύχη ἢ δικὴ μου πετρίτσα εἶχε
κάνη.

Καὶ ποθοῦσε ἡ ἀγκαλιά μου νὰ πάψη γιὰ πάντα τὸ παιχνίδι, ποῦ ἀπ' ἀφτήνα
μακριὰ σ' εἶχε πάρη, μὰ ἔλα πᾶλε ποῦ ἡ ψυχὴ μου ποθοῦσε κακωμένο νὰ δλέπη τὸ
μικρὸ προσωπάκι, ποῦ γενότανε πιόμορφο, καὶ στ' ἀλήθεια σοῦ λέω, τὸ θυμάμαι καλὰ
πὼς πολλὶ λαχταροῦσα μὴν πετύξης ἀφτό, ποῦ ἀπὸ μιὰ σου τρελὴν ἰδιοτροπία ζητοῦσε.

Τόρα πιά στὰ καλὰ κουρασμένη εἶχες ἔρθη κοντὰ μου, καλ....ναί, καί, ποῦ ἡ
δύση τὸ γίγανταν ἡλιο με στεφάνια, πλεγμένα ἀπὸ ρουμπίνια διαμάντια κ' ἀπ' ὅτι
στὸν κόσμο ἄλλο ὄρατον ὑπάρχει, στολισμένα με χρώματα μύρια, μιὰ κορώνα εἶχε
κάνει στὸν οὐράνιον ἀρτόνε θεῖκό βασιλιά, ποῦ κ' ἡ γίς χίλια μύρα, στὸ λαμπρὸ πέ-
ρασμά του, σκορποῦσε, τὸ μικρὸ τρυφερὸ προσωπάκι μεσ' τὰ χερίά μου πῆρα, με τὰ
μάδρα, σὰν πῖσα μαλιά, με τὰ μάτια τὰ τόσο μεγάλα, ποῦ χανόταν κανέναν στέ μαδί τους
τὸ χρώμα—τέτιο ἕνα ἄπειρο εἶχανε, θεέ μου!, ποῦ ἦταν ἴδιο μ' αὐτὸ τοῦρανοῦ—καλ....
στὸ στόμα, στὰ χεῖλή του τ' ἄλικά κείνα.... ὦ! τί χεῖλη! τί στόμα γλυκὸ!

Δὲ θυμάμαι τί εἶχε γίνει κατόπιν οὔτε ἡ ὦρα πὼς εἶχε περάσει. Ἄμυδρὰ
μόνο σὼζω μιὰ νάρκη, μιὰ γλυκιά μιὰ φιλήδονη νάρκη, ποῦ τὸ εἶνέ μου εἶχε σκλα-
δῶση. Τίποτ' ἄλλο στ' ἀλήθεια σοῦ λέγω τίποτ' ἄλλο δὲ σὼζω, δὲν ξέρω. Ἀ..... ναί,
ἀφτό μόνο καλὰ τὸ θυμάμαι· ροδαλὸ τὸ βελουδο εἶχε γίνει στὸ λεφκὸ πρόσωπό σου,
με τὶς μπουκλές τῶ μάρμαρα μαλιῶνε ἀπαλά, ποῦ τὸ χᾶδεθα, τὸ γλυκὸ μὴν ταράζω
ὄνειρό σου, ποῦ λιπόθυμη σχεδὸν ἐθωροῦσε.

Τὸ σκοτάδι διαστικὰ προχωροῦσε κι δλα μάρμαρα φαίνοντανε πιά. Σοῦ εἶχα
δειξῆ τὴ νύχτα με τρόπο καὶ ψιθύρισα στὴ σιγαλιά, γιὰ τὴ νύχτα ποῦ γλήγορα
ἦρθε κι ἔδωξε ἐλὴ τὴ θεία ὀμορφιά, κι εἶπα, σὲ μᾶς καμὰ μέρα, ...ποῖός ξέρεις;... Ὅχι,
μοῦπε, θυμάσαι; ποτέ; μὴ μιλάς τέτια λόγια ἀφοῦ ξέρεις καλὰ τὶς καρδιές μας πλη-
γώνουνε.

Πόσα χρόνια περάσανε τόρα νομίζεις;... Ποιὸς νὰ θυμάται! Κι ἔμωσ καλὰ τὴ
θυμάμαι τὴ βραδιά τῆς ἀγάπης ἐκεῖνη.
Γύρνα δὲς τὰ χαλίκια καὶ τ' ἄσπρο ποῦνε τὸ ἴδιο παιχνιδιάρικο κῦμα, Νὰ κ'

ή δύση, δέν είν' ἴδια ἡ κορώνα τοῦ τρανοῦ τούρανοῦ βασιλιά;.... Μόνο δίπλα μου δέν εἶσαι σὺ παλιά γλυκιά μου ἀγάπη....

Φρ. Φρ. Φρ... Τὸ κῆμα τί νὰ λέη;... Θάτανα μιά ξωτικιά; Ὅχι κῆμα ἀφρολου- σμένο, ἦτανε γλυκιά παρθένα μὲ κατάμαθρα μαλιά.

Τὴ μοῦ φαίνεις; δέν ἀκούω. Ἦτανε μία ξωτικιά; Ὅχι σου εἶπα ἦταν παρθένα μὲ κορμὶ σὰ μιάς νεραΐδας, ἦτανε πανώρια κόρη ποῦχε χελλὴ ἄλικα στὸ μικρὸ, σὰ δαχτυλίδι, στοματάκι ποῦχε σ' ἓνα προσωπάκι σὰν τὸν κρίνο, σὰν τὸν ἀσπρό σου ἀφρό, δὺὸ μεγάλα, τέτια μάτια!, σὰν τὸ χρῶμα τὸ δικό σου σὰν τὸ χρῶμα τ' οὐρανοῦ. Μ' ἀκουσεσ γλυκό μου κῆμα; κι ἔμωσ σὺ κάτι ἄλλο λές, κάτι ποῦ ἔπρεπε νὰ ξέρω κι ἔμωσ τόρα τὸ μαθαίνω....

Ναί πιστὸ κι ἀγαπημένο, εἶνε δλα διαβατά. Φέβγουνε καὶ χάνουνται.

BLICHER (DANOIS)

Μετ. ΣΠΕΡΑΝΤΖΑΣ Α.

ΣΤΟΝ ΠΟΝΟ

Σὺ, ποῦ σωμαίνοντας χαμηλώνεις τὸ κεφάλι καὶ τὰ μαθρά σου τὰ μαλλιά εἶν' ἀνακατωμένα μ' ἀγκάθια.

Σὺ, ποῦ μοιάζεις μὲ λουλουδι γυρμένο ἀπάνω στὸ κλωνί του, ὠχρὲ καὶ σκυθρῶπὲ ἀδερφέ τοῦ ἀγγέλου τῆς χαρᾶς!

Ἐρχεσαι καὶ σὺ ἀπ' τὸν Οὐρανὸ; Κατεβαίνεις ἀπ' τὸ στερέωμα σὰν τῆ βροχὴ τῆ θύελλα καὶ τὸν κεραυνὸ;

Εἶσαι σταλ μένος ἀπ' τὸ Θεὸ τῆς εὐτυχίας, ὅπως τὸ σύννεφο, ποῦ ἀλέθει ἀπ' τῆ γῆ τοῦ ἡλίου τῆ λα μπράδα;

Δὲ μᾶς φέρν εἰς καμμιὰ παρηγοριά στοῦ σκοτεινοῦ σου πέπλου τίς πτυχές, κανένα χαμόγελο σὰ δάκρυά σου; Δὲ μπορείς νὰ ταράξης τὸ στήθος μου, παρὰ μὲ στεναγμούς;

Τὴν καρδιά μου δὲ μπορείς νὰ τὴν ἀγγίξης παρὰ πληγώνοντάς την;

Ἄς εἶνε! Μὲ δυναμώνεις κἀνοντάς με νὰ σκύδω. Τὰ δάκρυά μου κυλοῦνε, σὲ φοδοῦμαι καὶ ἔμωσ σ' ἀγαπῶ, ὦ θλιμμένη σύντροφε τῆς ψυχῆς μου.

Ναί σ' ἀγαπῶ ὅπως ἀγαπῶ τῆς νύχτας τίς σκιές.

Πέρ' ἀπὸ τὰ σύννεφα, ποῦ σὲ κυκλώνουνε διαδλέπω τίς ἀναλαμπές τῆς χαρᾶς; τίς ἀχιτίδες τῆς ἐλπίδας.

Ἔλα δταν θέλγες, παιδί τ' οὐρανοῦ.

Ἡ καρδιά μου τρέμει μὰ δὲ θὰ τὴ σπάσης. Μέσ' ἀπὸ τὴ σκοτεινιά ποῦ ἀπλώ- νεις γύρω μου, τὰ μάτια μου ὑψώνονται πρὸς τὸ φῶς, ποῦ προσκαλεῖ ὁ πόθος μου.

Θεσσαλονίκη 1922.

ΝΙΚΟΥ ΣΩΤΗ

ΗΤΑΝΕ ΓΡΑΦΤΟ ΤΗΣ

Μεγάλη κι' ἀσύμειθη, κείνο τὸ βράδυ, κίνηση στὸ χωριό: Ἀξέχαστο βράδυ, ἀκαὶ ἠσμόνητο σούρουπο, σηματοδοτικὰ. Τρίτη μέρα!

Μὲ τὸ λιοβασίλεμα, ἡ γολέτα τοῦ Καπετὰν Στρατῆ, πρωτοτάξειδο καράβι, εἶχε πιάση γιολό, μ' ἀντίς νὰ πάρη μὲ τὸ ὄρα τὸ πράτιγο καὶ νὰ φουντάρη, γύρισε πλώρη στὸ Λαζαρέτο. — Ἡ ἄρωστο ἀπὸ λοιμὸ ἢ πεθαμένο εἶχε μέσα τὸ καράβι!....

Ἀπ' τὸ λωστρόμο, ὡς τὸ μούτσο, ἔλο τὸ πλήρωμα τοῦ καραβιοῦ, ἦτανε χωρια- νοὶ καὶ καθένας, βέβαια, πρόσμενε μὲ λαχτάρια τὸν ἐδικὸ του. Ποιὸς εἶχ' ἀρρωστήση; Ποιὸς πέθανε στὸ καράβι; Καθένας φοβάται γιὰ τὸν ἐδικὸ του, κι' ἀνησυχᾷ.

Τὸ σούρουπο βρήκε ἔλο κοντολογίης, τὸ χωριὸ στοὺς δρόμους. Γυναίκες στὰ πε- ζούλια καθισμένες καὶ στὰ σταυροδρόμια ὀρθὲς συζητᾶνε μὲ νευρικότητα κι' ἀγωνία.

Ποιὸ σοδάρᾳ οἱ ἄντρες μᾶζωχτήκανε στὸ Καφφενεῖο τῆς Πλατέας καὶ περιμέ- νοντας νέα, ἄλλοι ρουφᾶνε τὸ ναργελέ τους, ἄλλοι καπνίζουνε τῆ πίπα τους, καὶ ἄλ- λοι τραβᾶνε τὸν ταμπάκο τους

Ἡ Γιώργης ὁ Κούρκουλας ξεκίνησε πεζὸς γιὰ τὸ Λαζαρέτο, μὰ θάκαμνε ἀκόμη μιά ὥρα νὰ γυρίση ὅσο γερά κι' ἂν ἦτανε τὰ πόδια του.

Ὁ κύριος Λιμανάρχης μὲ τοὺς διὸ νάφτες τοῦ Λιμαναρχείου, ἔλειπε ὄξω γιὰ ψάρεμα.

Σὲ λίγο ὁ κύριος ὕγειονόμος φάνηκε ν' ἀνεβαίνη ἀπ' τὴν Πλατέα διαστικὸς· πέ- ρασε μὲ νευρικότητα καὶ βία, τόσο, ποῦ οὔτε τὸ δάσκαλο δὲ χαιρέτισε, τὸ δάσκαλο ποῦ μόνο πῶς δὲν ἐκοιμόντουσαν μαζύ, τόσες φίλιες εἶχανε.

Τονὲ ρώτησε, ἀλήθεια ὁ δάσκαλος σιάζοντας τὰ γυαλιά του βιαστικά: Κύρ Κώστα;—μόνο κείνος εἶχε τόσην οἰκειότητα μαζύ του, ὥστε νὰ τονὲ φωνάζη μὲ τὸ μι- κρὸ του τῶνομα; ἔλοι τότε φωνάζανε, κύριε ὕγειονόμο ἢ κύριε Γιατρέ — μὰ κείνος οὔτε γύρισε πῶσθε νὰ δη.

Εἶχε πάρη τὸ δρόμο τῆς ἀνηφόρας καὶ, καθένας πιά, ἀρχίσε νὰ καταλαβαίνη πῶς πάει στὸ σπήτι τῆς Κυρᾶ Καλῆς τὸ κακὸ μαντάτο, στῆς Κυρᾶ-Καλῆς ποῦ ὁ μα- καρτίτης, ὁ ἄντρας τῆς ἀπὸ χρόνια πάρεδρος στῆ Κοινότητα εἶχε θέση πρὸχοντα στὸ χωριὸ κι' εἶχ' ἀφήση καλὸ πεθαίνοντας ὄνομα. Ὅλοι τότε θυμοῦνται τὸν Κύρ- Στρατῆ. Ἦταν ἀλήθεια φυλάργυρος κι' ἐντερεσάτος ὁ μακαρτίτης μὰ κι' αὐτὸς ἦταν ἐκεῖνος ποῦ σ' ἔλους τοὺς Ἐμποροπλοίαρχους ἔδινε τίς σερμαγιές — μὲ τὸ ἀζημιώτο του ἐννοεῖται — ἔμωσ ἀδιάφορὸ τὸ καλὸ τῶκανε μιά φορά.

Τάχ' αὐτὸς, δυνατὸς κομματάρχης, δὲ φρόντιζε πάντα νᾶχη μπόλικὸ σιτάρι κι' ἀπ' ἔλα τὰ θροφήματα πλοῦσιὰ τὸ Νησί, καὶ τοὺς καλύτερους ἀκόμα ὑπάλληλους τῆς ἐξουσίας; Ὁ ἴδιος δὲ φιλοξενούσε πάντα στ' ἀρχοντικὸ του κάθ' ἐπίσημο ξένο, κι' ἔτσι ἔδινε ὄνομα καλὸ στὸ χωριὸ καὶ σ' ἔλο τὸ νησί;

Τάχα τώρα ὁ γυὸς του, στῆν Ἀθήνα ποῦ σπουδάζει, δὲ κάνει ὄλες τίς εὐκο- λίες τῶν χωριανῶνε του.

Κι' ἡ Κυρᾶ-Καλή; Χρῶση γυναῖκα! καταδεχτικιά καὶ καλόκαρδη. Καρδιά δὲν πίκρανε στῆ ζωὴ τῆς, χατήρι δὲν ἔχει χαλάση. Τ' ἀρχοντόσπητό τῆς εἶν ἀνοιχτὸ στῆ κάθε φτωχιά γυναῖκα. Τώρα τελευταῖα μάλιστα μὲ δικά τῆς ἔξοδα δὲ χίτζει τὸ και- νούργιο Σκολιὸ τοῦ Χωριοῦ;

Ὁ γαμπρὸς τῆς ὁ Καπετὰν Παρίσης δὲ εἶχε τρεῖς ἀσημοκαπνισμένες καντήλες χαρῆση «ἀφιέρωμα» στῆ Παναγία τῆ Καθοδηγοῦσα, τώρα μπαρκάροντας γιὰ τὸ τε- λευταῖο του ταξεῖδι.

Χρυσή καρδιά, τὸ παλληκάρι, καὶ χουδαρτάς. Σὰν ἔτσουρμάρισε τὸ καράδι τοῦ δὲν πῆρε ὄλο χωριανούς στὸ πλήρωμα καὶ τοὺς προπλήρωσε μάλιστα διὸ μηνιάτικα, γιὰ ν' ἀφήσουνε χαρτζιλίκι στὰ σπήτια τους;

Καὶ τὸ Φωτεινὸ, ἡ γυναῖκά του; Δὲν ἦταν τὸ καμάρι τοῦ χωριοῦ;

Γύριζε ἀπὸ τὸ πρῶτό της ταξίδι ἡ Γολέτα τοῦ Καπετάν-Παρίση. Ὅλοι κατεβήκανε στὸ Μῶλο γιὰ νὰ δεχτοῦνε τοὺς δικούς τους.

Ἦταν ἀκόμα στὰ πανιά ἡ Γολέτα, ὅταν ὁ Ὑγειονόμος ἀνέβηκε πάνω τὴν ἐπισκέφτηκε καὶ νὰ ποῦ ξαφνικὰ ἐπροδάρισε κι' ἔβαλε πλώρη γιὰ τὸ Λαζαρέτο. Κακὸ σημάδι — Γιὰ ἄρρωστο ἀπὸ λοιμὸ εἶχε μέσα, γιὰ πεθαμένο.

Μὰ πῶς;

Ὁ κ. Ὑγειονόμος πέρασε ἀπ' τὴν Πλατέα διασπικὸς καὶ πῆρε τὸ δρόμο τῆς ἀνηφόρας, ἴσια γιὰ τὸ σπήτι τῆς Κυρὰ-Καλῆς. Σταμάτησε στὴν ξώπορτα τοῦ κήπου μὲ δισταγμὸ γιὰ μιὰ στιγμή μὰ ὕστερις ἀποφασιστικὰ μπῆκε μέσα.

Ἦταν πιά βέβαιο πὼς τὸ Φωτεινὸ τῆς Κυρὰ-Καλῆς, ἡ γυναῖκα τοῦ Καπετάν Παρίση γιὰ ἦταν ἄρρωστη γιὰ ἦταν νεκρὴ στὸ καράδι.

Σὲ λίγο, ὄλο τὸ χωριὸ κοντολογίης, ἄντρες καὶ γυναῖκοί-παιδα ἦσαντε κάτω ἀπὸ τὸ σπήτι τῆς Κυρὰ Καλῆς, κι' ἡ ξώπορτα τοῦ κηπιοῦ κόντεβε νὰ σπάσῃ ἀπὸ τὶς συμπρωξίες.

Ἄδικα ὁ Κύρ Γιάννης, ὁ ἐπιστάτης κρατᾶ τὴν πόρτα μ' ὄλη τὴ γερικὴ του δύναμη καὶ παρακαλᾷ τὸν κόσμο ν' ἀλαριέψῃ, δὲ δαριέσαι, νὰ ποῦ περισσότερο ἀπ' ὄλους ἐπιμένει ὁ Παπᾶ Μανώλης. Τῆ μιὰ τὰ δάζει μὲ τὸ γύρωθε τοῦ κόσμου, ποῦ τόνε σπρώχνει, τὴν ἄλλη μὲ τὸν ἐπιστάτη ποῦ δὲν ἀφήνει στὴν ἀγιότητά του νὰ μπῆ.

— Ἀνοιξε ἀκούγημένε, νάχῃς τὴν εὐχή μου! Ὅτι κακὸ κι' ἂν ἔγινε, ἔγινε πιά τὴ γλώσσά σου νὰ φᾶς ἀκούονται μερικὲς σιγανὲς φωνὲς ἀπ' τὰ πλήθη — τώρα πιά.... ὅ,τι ἔγινε, ἔγινε: πρέπει νὰ μῶ ἐγὼ γιὰ νὰ φέρω τὴν ἐξ ὕψους παρηγορίαν.

— Ὅχι Παπᾶ μου! ὄχι, νάχῃ τὴν εὐχή σου, θὰ γιομίσῃ τὸ σπήτι! ὄλο τὸ χωριὸ εἶναι ὄξω δὲ δλέπει;

Ὁ Παπᾶς μὲ τὸ ἓνα χέρι τοῦ κρατώντας τὰ κάγγελα τῆς ξώπορτας μὲ τᾶλλο χαιδεύοντας νευρικὰ τὰ ψαρά γένια του, φωνάζει θυμωμένα.

— Ἐπικατάρματος νάσαι, δὲν ἔμεινε τιὰ οὔτε ὑπακοή οὔτε σέβας στὸν Κλῆρο; Θέλει νὰ φύγῃ, μὰ πῶς;

Τριγύρω του φράζουνε τὸ δρόμο τὰ πλήθη καὶ τονὲ σπρώχνουνε. Εἰ! τὸρα πιά ξέσπασε κι' ὁ θυμὸς τοῦ Παπᾶ Μανώλη, ἡ ἐπιβολὴ τοῦ ἱεροῦ σχήματός του δὲν ἄρκοῦσε.

— Μὰ εὐλογημένοι χριστιανοί! λιγάκι σεῦασμὸ — καὶ δοκίμαζε σπρώχνοντας νὰ ξεφύγῃ, μ' ἀδιαφόρετα.

Τὰ γένια του κουνιοῦνται νευρικὰ: σ' ἓνα δυνατὸ σπρώξιμο ξεσκίζει καὶ τὸ ράσο του ποῦ κάποιος φαίνεται θὰ τὸ πατοῦσε.

— Εἰς τὸ πῦρ τὸ ἐξώτερον! κατάρρρρ... αμμένοι! καὶ σηκώνει ἀπειλητικὰ τὴ μαγκούρα του.

Ὅλοι πιά γελᾶνε γιὰ τὸν Παπᾶ καὶ θαρρεῖ κανένας πὼς ἔχουνε ξεχάσῃ γιὰτι βρεθήκανε ἐκεῖ.

— Ὁψεσθε ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως!

Ὁ δάσκαλος, πειραχτήριον ἀνυπόφορο, παίρνει τὸ μέρος τοῦ Παπᾶ γιὰ νὰ δώσῃ στὴ σκηνὴ ἀπειλιότερη ὄψῃ.

— Μὴ σκύλετε τὸν διδάσκαλον! φωνάζει μισογελώντας πονηρὰ κάτω ἀπὸ τὰ φουντωμένα μουστάκια του,

Μὰ ὁ Παπᾶς καταλαβαίνει τὸ πείραγμα.

— Οἱ σκύλοι νὰ φᾶνε καὶ σένα καταραμένε! Μασσῶνε!

Σὲ λίγο ξαφνικὰ σὰν κῦμα, ὄλος ἐκεῖνος ὁ ἀνθρώπινος ὄγκος ὀπισθοχώρησε ἀδύορμητα. Ἡ ξώπορτα εἶχ' ἀνοιχθῆ γιὰ νὰ δῆγῃ ὁ κ. Ὑγειονόμος. Ξεχάστηκε ἀμέσως ὁ Παπᾶς καὶ ξεχασμένος ξέφυγε, πὼς ξέρει: τί ξώρκια ψυθιρίζοντας στοὺς διαδόλους, ποῦχανε κυριέψῃ τὸ ποίμνιό του.

Κάτι ψυθιρίσε θγαίνοντας, μὰ δὲν ἀκούστηκε ἀπ' ὄλους.

Χίλιες ἐρώτησες διασταυρώνονται στὰ πλήθη καὶ χίλιες ἀδέβαιες ἀπάντησες. Τὸ κακὸ μιὰ φορὰ εἶχε γίνῃ στὸ Φωτεινὸ τῆς Κυρὰ-Καλῆς, αὐτὸ ἦτανε τὸ βέβαιο.

Μὰ πέθανε; πνίγηκε; εἶν' ἄρρωστη; κανεὶς δὲ μποροῦσε νὰ βεβαιώσῃ καὶ τὸ ἐνδιαφέρον καὶ ἡ νευρικὴ εὐχὴ εἶχανε φτάσει στὸ κατακόρυφο.

Εἶχε πεθάνῃ τὸ Φωτεινὸ. Τὸ βεβαίωσε ἀργὰ σ' ὄλους ὁ Μπάρμπα Γιάννης ὁ Βοριάς. Τὸ εἶχε ἀκούσῃ καθαρὰ ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ ὕγειονόμου, ποῦ τῶλεγε θγαίνοντας στὸ δάσκαλο μὰ λεπτομέρειες κανένας δὲν ξέρει; Εἶναι στὸ καράδι τὸ λείψανο, ἢ τὸ ρέξανε στὴ θάλασσα;

Κι' ὄλο τὸ χωριὸ πῆρε πάλι τὸν κατήφορο πρὸς τὴν Πλατέα κατὰ πόδι τοῦ δασκάλου καὶ τοῦ Ὑγειονόμου.

Ὑστερις ἀπὸ λίγη ὥρα ὁ δάσκαλος δηγᾶται κάτω στὴν Πλατέα, ὅτι μπόρεσε νὰ μάθῃ ἀπὸ τὸν Ὑγειονόμο.

Ἦτανε βέβαιο πιά. Τὸ Φωτεινὸ τῆς Κυρὰ Καλῆς εἶχε πεθάνῃ. Στὴ Σαλονίκῃ τὴν εἶχαν πιάσει κακόηθοι πυρετοὶ καὶ πέθανε στὸ ταξίδι, λίγα μίλια μακριὰ ἀπὸ τὴ στεριά.

Κ' ἡ συζήτηση καὶ τὰ σκόλια ἐξακολουθοῦσαν.

Εἶναι νύχτα πιά: Στὰ πεζούλια ἀντίκρου ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ ἀνοιξιᾶτικου φεγγαριοῦ ποῦ ἀνατέλλει ἀπ' τὴ θάλασσα οἱ γειτόνισες ἐξυμνοῦνε τὰ καλὰ τῆς μακαριτίσας καὶ σχωροῦνε ὄλες τίς πράξεις της, ὅσες κρῖνουνε κοκὲς, κι' αὐτὲς ἀκόμα τίς σχέςες της μὲ τὸν πάλῃ λιμανάβχη, κι' ἄλλα, «Ὁ ἀποθανὼν δεδικαίωται» καὶ τελίωσανε πάντα, μὲ τὸ «Θεὸς σχωρέστηνε».

Μὰ ἡ κυρὰ Γαρουφαλιά μιὰ χοντροκομμένη πενηντάρα, κόκκινη σὰν παπαροῦνα καὶ γλωσσοκοπάνια, ὅσο δὲν παίρνει, εἶχ' ἓνα βάρος στὴν καρδιά της. Κάτι ἤθελε νὰ πῆ, μὰ ὁ φόβος μὴ τυχὸν καὶ δὲν ἀκουστῆ εὐνοϊκὰ, τὴν ἔκανε νὰ τὸ φέρῃ ὄλοτα, μὲ τέτοιο τρόπο, ποῦ ἡ πρώτη πετριὰ γιὰ τὴν κακογλωσιὰ καὶ τὴν καταλαλιά νὰ μὴ φανῇ πὼς ρίχτηκε ἀπ' αὐτήνα.

— Αἰ! ἔλεγε, ὅτι ἔγινε πιά ἔγινε..... ἔτσι τῶφερε ἡ Μοῖρα.....

Μὰ.....

Κι' ἐξακολουθοῦσε.

Τι' νὰ πῶ ἡ καυμένη; κολάζεται κανεὶς..... ὁ Θεὸς νὰ συχωρέσῃ καὶ τὴν πεθαμένη καὶ τοὺς ζωντανούς..... ἡμαρτον Χριστέ μου! ἀναστενάξει βαθιὰ κι' ἐξακολουθᾷ.

— Γραφτὸ της ἦτανε νὰ πάῃ ἔτσι!.. ἡ καυμένη!... καὶ δλέπει γύρωθε.

— Ποιὸς θὰ τῶλεγε!... Τὸ καυμένο τὸ Φωτεινὸ ποῦ δὲν ἀφηνε οὔτε λειτουργία οὔτ' ἐσπερινὸ, οὔτε προηγιασμένη, οὔτε ἀγρυπνία κι' ἔτρεχε σ' ὄλα τὰ ξωκλήσια σοῦρουπο κι' αὐγῆ, ν' ἀνάφτει τίς καντήλες καὶ νὰ καθαρίζῃ!... πὼς θὰ τῶλεγε!... νὰ πάῃ ἔτσι ἀδιάδαστη καὶ ἀμετάλαθη!

Αἰ! καὶ σὺ τώρα μὴ λὲς μεγάλα λόγια..... «Ἐλεον θέλω καὶ οὐ θυσίαν» εἶπεν ὁ Χριστὸς μας. Θὰ τῆνὲ σώσουν τὰ ψυχικά της καὶ ἡ θεοσέβειά της, διάκοφε ἡ Καλλιπῆ τοῦ Γαλατᾶ, διαδαζμένο καὶ θρησκο κορίτσι!

Δὲ θάτρεῦσε πιά ἡ κερὰ Γαρουφαλιά. Ἡ ἀντιπολίτῃς τῆς ἐρέθισε τὰ νεῦρα.

— Αἰ κορίτσι μου! πολλὰ ἔχεις διαδάσμένα καὶ πολλὰ ξέρεις, μὰ εἶσαι ἀκόμα μικρὴ καὶ δὲν ἔχουνε δῆ τὰ μάτια σου!... Καὶ τὸ Λενιὸ τῆς Μεσταρκοῦς ἔτσι δὲν πῆγε; Ἐξῆ μηνῶνε ἔγγυα ἦτανε καὶ κείνη καὶ ταξείδεψε. Ἡ κακοπέρα τῆ στὸ καράδι τὴ λίγισε καὶ πῆρε κι' ἄθῶα ψυχὴ στὸ λαιμὸ της.

— Δέν είναι σωστό νά ταξειδεύουνε οί γυναίκες. Τί; και μένα τά ίδια, νιόπαν-
τρη, δέν ήθελε ο μακαρίτης μου ναί και ναί νά με μπαρκάρη;

Η πετριά είχε πιά ριχτή· μένανε τά σκυλιά νάρχισουνε τά γαυγίσματα. κι
άρχισανε τώρα ή κάθε μιὰ νά λέει τὸ κοντό της και τὸ μακρὸ της.

— Τώλεγα γώ, ή καυμένη, τῆς Κυρά-Καλῆς: μὴν ἀφήσης τὸ Φωτεινὸ νά τα-
ξειδέψῃ! Τὸ; Ἐδειχνε πιά... ή κοπέλλα ήταν ἔξη μηνῶνε, μὰ δὲ μ' ἄκουσε. Θὰ τὴν
ὠφελήσῃ, μ' ἔλεγε τὸ ταξειδι, τὸ ἴδιο και τὸ Φωτεινὸ, τὸ ἴδιο κι' ὁ καπετάν Παρίσης.

«Ὁν βούλεται μωραίνει ἀπωλέση Κύριος». Δοξασμένο τόνομά του και σταυ-
ροκοπιέται εὐλαδικὰ ή κυρά Γαρουφαλιά.

— Εἶχε δά και τὴν ἀφορμή της. Δὲ θυμώσατε πόσο εἶχ' ἀδυνατίσει τώρα
τελευταία; Ἀγνώριστη, καλέ, εἶχε γίνῃ.

— Ἦτανε γραπτὸ της συμπεράνενε δλες μαζὺ οί γυναίκες.

Μὰ ή Κυρά Γαρουφαλιά ξέρει νά λέει τά σῦκα, σῦκα και τὴ σκάφη σκάφη.

Τί γραπτὸ της και ξεγραφτὸ της; Ὀλοφάνερη δά εἶν' ή ἀλήθεια: ἂν δέν τα-
ξειδευε δὲ θὰ ἔχανε τὴν ψυχὴ της ἀμετάλαβη κι' ἀδιάδαστη!, «Ὁφονται ἡμέραν κρι-
σεως»!

Καινούρια πετριὰ καινούρια γαυγίσματα.

Στὸ λαιμὸ τους τὴν πήρανε!

— Ὁ Θεὸς και ή ψυχὴ τους;

— Θεὸς κύριε φυλακὴ τὸ στόμα μου

Μεγάλῃ ὄχλοσῇ κάτω στὸ Φαρδύ. Θάτανε τώρα τέσσερις ὥρες τῆς νύχτας.

Τὸ λείψανο! Τὸ λείψανο! ἀκούεται παντοῦ και ξεπορτίζει ὄλο τὸ χωριό.

Θάτανε ἀκόμη ή «πομπή» στὸ τριστρατο και τὸ μισὸ χωριὸ εἶχε μαζευτεῖ στὸ
σπητι τῆς Κυρά-Καλῆς.

Πολλὲς γυναίκες συγγενήδῃσες και γειτώνισες τῆς Κυρά-Καλῆς εἶχανε μπῆ
στὸ σπητι παρηγορητρες, δέν ἔλειψε οὔτε ή ἄμια Σεφαντὼ ή μοιρολογήτρα.

Κόκκινα και κουρασμένα, ὕγρα, ἀπ' τὸ κλάμα τά μάτια τῆς Κυρά-Καλῆς, τὸ
γέρικο ριτιδωμένο πρόσωπό της καταλυπημένο, ξέπλεγα τάσπρα της μαλλιὰ κρατῶν-
τας, ἀντὶ νά κρατιοῦνται, ἀπ' τὴ μαύρη μαντήλα της, μετάδιναν ἀμέσως σ' ὄλωνε τὰ
πρόσωπα τὴ θλίψη. Στενάγματα συγκρατούμενου πόνου ἀκούονται ἀπὸ παντοῦ. Ὅλα
τά ἐπιπλα τοῦ σπητιοῦ και τὰ στολίδια, καθρεῦτες, φωτογραφίες, μπουφέδες, ἔχουνε
σκεπαστεῖ πρόχειρα.

Μόν' ή καντήλα στὸ εἰκονοστάσι. καιεῖ και μιὰ λάμπα στὸ μεσαῖο τραπέζι.

— Ὑπομονή, Κυρά-Καλή! κάνε κουράγιο!

— Ζωὴ σέλόγου σου!

Και κάθε γυναίκα ποῦ ἔμπαινε ἔλεγε κι' ἀπόνα παρήγορα λόγο, ὕστερα, ἐπι-
θλητικὰ σιγαλιὰ ποῦ τὴ διακόπτανε μόνο μερικά στενάγματα κι' οἱ πνιγμένοι λιγμοὶ
τῆς Κυρά-Καλῆς.

Η νεκρικὴ πομπὴ εἶχε φτάσει πιά.

Ἦταν συγκινητικὰ ή στιγμή ποῦ πέρασε τὴν αὐλόπορτα κι' ἀνέβαινε τὴ σκάλα.

Ὅλωνε τὰ μάτια δακρυσμένα. Πνιγμένα στοὺς λυγμοὺς και σι' ἀναφυλλητὰ τὰ ξεφω-
νήματα τῆς κυρά-Καλῆς και τῶν συγγενῶνε της.

Κι' ή κυρά Γαρουφαλιά κλαίει δυνατὰ και στενάζει.

(τὸ τέλος στᾶλλο φύλλο)

ANDRÉ THEURIET

Μετ. ΔΗΜΟΥ ΚΑΒΟΥ

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΡΑΝΤΕΒΟΥ

Η Λαυρεντία ντὲ Σουίτς, ἂν και εἶχε πάρει ἄνδρα γερό, παραπονιαρὴ και σχεδὸν
ξεκουτιασμένο ἐνῶ ή ἴδια μόλις ἦταν εἰκοσιοχτὼ χρονῶν, ἔξακολουθοῦσε ὡστόσο νᾶνε
τίμια και νά σέβεται τὸν ἱερὸν δεσμόν, ὅπως λένε οἱ παππάδες. Και νά πῆτε ὅτι τὸ-
κανε ἐπειδὴ δέν ἦταν ἐλκυστικὴ κι' ὠμορφῆ; Ὅχι δά, ἦτανε πολὺ πολὺ νόστιμη,
ἔπειτα ἀγαποῦσε τὸν κόσμο, τὲς διασπεδάσεις και τὴν καλοπέρασι ἐν γένει. Μάλιστα
πρέπει νά προσθέσωμε γιὰ ἐπαίνό της, ὅτι στὸν κοσμικὸ κύκλο ποῦ ἐσύχναζε ἦταν ή
μόνη ἴσως ποῦ δέν εἶχε ἐραστὴ ή τοῦλάχιστον ἓνα θαυμαστὴ νά τὴν κορτιζάρεῖ. Σ' ὀ-
λες τὲς ἄλλες δέν τὲς ἔλειπε αὐτὸ το φρούτο και γενικὰ ἂν κανεῖς ἠθελε νά ἔξερ ἄση
λίγο βαθύτερα τὸν κύκλον αὐτὸ θὰ παρατηροῦσε ὅτι αὐτὸ ποῦ ὀνομάζουμε «συζυγικὴ
πίστιν» δέν τὸ θεωροῦσανε ἐκεῖ πέρα γιὰ κάτι πολὺ σπουδαῖο. Ὅταν δὲ κανένας χωθ' ὦ
σὲ μιὰν ἀτμοσφαῖρα γεμάτη ἀπὸ τὰ μικρόβια τοῦ ἔρωτα, πάντα πρέπει νά παραδεχθοῦμ' ἢ
ὅτι θάχῃ μέσα του μιὰν ἀρκετὰ δυνατὴ δόσι ἀρετῆς γιὰ νά μὴν κωλήσῃ κι' αὐτός. Ἐξε-
ἄλλου και ὁ ἄνδρας τῆς ὀ κ. Ρυὸν ντὲ Σουίτς βέβαια δέν θάυτοκτονοῦσε ἂν τυχόν μιὰ
μέρα μάθαινε πὼς ή γυναίκα του τὸν ἀπάτησε. Αὐτὸς ὁ ξακουσμένος αἰγυπτιολόγος,
μὴ ἔχοντας και παιδιὰ εἶχε ἀπορροφηθῆ ὀλάκερος ἀπὸ τὰ συμβόλαια τῆς ἔκτης αἰγυ-
πτιακῆς δυναστείας και ἔτσι, ὅπως εἶχε δουλειὰ μόνο με μούμιες και παπύρους εἶχε γίνῃ
μιὰ μούμια και ή καρδιά του. Ἄφινε λοιπὸν ἐλεύθερη τὴν γυναίκα του μέρα και νύχτα
νά διαθέτῃ τὸν καιρὸ της ὅπως τῆς ἐσόφισε.

Ἄν λοιπὸν ή κυρία Σουίτς ἔμεινε φρόνιμη δέν ἦταν ὁ λόγος ὅτι τῆς ἔλειψαν οἱ
ἐυκολίες. Οὔτε πάλιν ἔλειψαν αὐτὲς σὲ κάποιον κύριον Ροζὲ Λαμπρουνη, ἀκόλουθο
στὸ ὑπουργεῖο και ποιητὴ ὅταν εἶχε ἐλεύθερες ὥρες. Αὐτὸς ὁ νέος διπλωμάτης, γλακὸς
μ' ἓνα ἔξωτερικὸ ἐλκυστικὸ, σχεδὸν ἀμούστακος τοῦ ἦτανε ἀδύνατο γάντισταθῆ στὴν
παρθενικὴ ὠμορφιὰ τῆς Λαυρεντίας και τὴν ἀκολουθοῦσε παντοῦ, ὅπου μπορούσε νά
τὴ συναντήσῃ στὰ five ὀ'clock, στὰ κέντρα, στὲς ἐσπερίδες, στὸ σπίτι της, ἔξω ἀπ' αὐτὸ.
Ὅταν μάλιστα ή Λαυρεντία δεχότανε στὸ σαῖτι της ἐφρόντιζε νά πάγῃ πρῶτος και νά
μείνῃ τελευταῖος γιὰ νά τῆς κάνει μερικά κομπλιμέντα και με χαμηλὴ φωνὴ νά τῆς
κάνει πλατωνικὲς και σκεπασμένες ἐξωμολογήσεις. Ἐκείνη τᾶκουγε με μισὸ αὐτὴ κ' ἐπειδὴ
ἤξερε πρὸς ποῦ θέλει νά τραβῆξῃ ὁ κύριος Ροζὲ, μ' ὄλον ὅτι τὸν εὔρισκε ἀρκετὰ ἔξυπνο,
περιποιητικὸ και εὐγλωττο με τὸ παραπάνω ἀλλὰ ἤξερε μ' ἓνα βλέμμα της νά τονὲ
βάξῃ στὴν θέσι του, ὅταν μάλιστα περνοῦσε τὰ σκομμένα ἢ ἀπὸ τὰ λόγια ἐπιχειροῦσε
νά φτάσῃ σὲ κανένα ἔργο, σὲ καμμιὰ χειρονομία.

Κι' ὅμως δέν ἦτανε ἀναίσθητη. Ὅταν ὁ θαυμαστὴς της τὴν παρακαλοῦσε,
τῆς μιλοῦσε με γλῶκα ή σὰν συμβολικὸς ποιητῆς ποῦ ἦτανε τῆς ψιθύριζε κανένα ποι-
ηματάκι, αἰσθανότανε μιὰν ἀφθαστὴ εὐχαρίστησι μέσα της, και μιὰ εὐχάριστη ἀνατρι-
χίλα κατακυρίευε ὄλο τὸ εἶνε της. Ἄλλ' ἦτανε πολὺ ντροπαλὴ και τὸν ἴλικον ἔρωτα
τὸν συχαινότανε κυριολεκτικὰ. Σαὐτὸ τὸ κεφάλαιο δέν μπόρσε νά κατανικήσῃ μιὰν
αποστροφή ποῦ ἀναμφιβόλως φαίνεται νά εἶχε τὴν ρίζα της στὰ γεροντικὰ ξεσαλι-
σματα τοῦ ἀνδρός της στοὺς πρῶτους μῆνες τοῦ γάμου των. Κ' ἐπειδὴ διαισθανότανε
ὅτι ἀργὰ ή γρήγορα και ὁ Ροζὲ μοιραῖως ἂν τοῦ ἔδινε τὸ πρῶτο τὸ φιλι θὰ κινούσανε
πρὸς τὰ ἐκεῖ νι' αὐτὸ ἔτρεμε ὀλάκερη κι' αἰσθανότανε κρυάδες στὴν σκέψῃ ὅτι μπορούσε
ἀργὰ ή γρήγορα νά τοῦ παραδῇ.

Μὰ ὁ δρόμος τῆς ἀγάπης εἶνε κατηφορικὸς κι' ὅταν τολμήσῃς τὸ Α θέλοντας
και μὴ θὰ πᾶς στὸ Β χωρὶς νά εἶσαι σίγουρος και νά μορῆς ἀπ' ἀρχῆς νά ὀρίσης τὸ

τὸ σημεῖο ποῦ θὰ σταθῆς καὶ θάσαι σὲ θέσι νὰ πῆς τὸ μὴ παρέκει. Αὐτὸ τὸ παθαίνουν ὅλες ἀδιάφορο ἂν εἶνε δαίλες ἢ τοληρές. Αὐτὸ ἔπαθε καὶ ἡ Λαυρεντία.

Ἐνα βράδῳ τόσο τὴν παρακάλεσε καὶ μετ' ὅση ζέση ὁ ποιητὴς ποῦ αὐτὴ μετ' ἑννοιοφροσύνη τοῦ ἔδωσε φιλικὰ τὸ χέρι. Ἐμείνε ὅμως ἐκκληκτικῆ, ὅταν αὐτὸς ἀντὶ νὰ τὸ σφίξῃ τῆς τὸ φίλησε. Θύμωσε, ἔκλαψε μὰ δὲν εἶνε πῶγαινε ἡ πρώτη ἀρχή! τὸ ἄλλο βράδῳ μετὰ χίλια παρακάλια καὶ σοφιστίες τοῦ Ροζέ, ὅτι τὸ χειροφίλημα δὲν εἶνε τίποτε, καὶ ὅτι μεγαλοποιεῖ ὅλα... τοῦ ἐπέτρψε καὶ τὸ δεύτερο καὶ τὸ τρίτο χειροφίλημα. Ἄλλ' ἀπὸ μέσα τῆς ὀρκιζότατε ὅτι δὲν θὰ τοῦ ἐπέτρπε τίποτε μὰ ἀπολύτως τίποτε περισσότερο.

Ὁ Ροζέ ὅμως δὲν ἦτανε τῆς ἴδιας γνώμης. θυμότανε διαβάζοντας τὸ βιβλίον τοῦ Ὀβιδίου »Τὴν Τέχνη τῆς ἀγάπης» τὰ λόγια τοῦ λατινοῦ ποιητῆ.

Oscula qui sumpsit, si non coctera sumpsit

Hace quoque quae data sunt, perdere dignus est.

Ποῦ θὰ μπορούσαμε νὰ τὸ μεταφράσωμε πάνω κάτω μετ' ὁ δίστυχο.

Μετὰ τὸ πρῶτον τὸ φίλι ἂν πῆς νὰ σταματήσῃς

Εἶσαι λωλὸς, δὲν σάξιζε καὶ αὐτὸ νὰ τ' ἀποχτήσῃς.

Ὁ Ροζέ γνωρίζοντας αὐτὸ ἔννοοῦσε νὰ χτυπήσῃ τὸ σίδερο ἐνὸς ἡμέρας ἦτανε ζεστό ἀκόμα, καὶ γι' αὐτὸ μέρα μετ' ἡμέρα γινότανε καὶ ἀπαιτητικὸς. Ἐξῆλλου ἡ κυρία Σουίτς μύλες τῆς τῆς διαμαρτυρίες καὶ τῆς ἀρνήσεις, ὡς ἂν γνωστικὴ γυναῖκα ποῦτανε, δὲν μπορούσε ὅποταν ἐσκεπτότανε πῶς ψυχομαίνα νὰ μὴ παραδεχθῆ ὅτι ἡ λογικὴ τῶν πραγμάτων ἦταν αὐτὴ καὶ δὲν μπορούσε νάνε ἄλλη. Ἐπειτὰ ἀνοιώθηκα μὴ ἔνοχη περιέργεια ἄρχισε νὰ τὴν γαργαλίῃ. Στὸ ἀναμεταξὺ ἀπὸ τὸ χειροφίλημα, τὰ πράγματα προχώρησαν σ' ἕνα φίλι στὸ μέτωπο. Λίγο κατόπι ὁ Ροζέ, μὴ μέρα ἀπὸ ἀπροσεξία, (ὅπως τῆς τὸ ἐξήγησε) τὴν ἐφίλησε στὸ στόμα. Αὐτὴ θύμωσε, κάκιωσε, ἔκλαψε μετὰ τὰ σωστά τῆς, στὸ τέλος ὅμως αὐτὸ ἔγιν' αἰτία νὰ περάσουν μὴν ἑβδομάδα ἀπὸ τῆς πῶς ὡραίες τῆς ζωῆς των, ἰνῶ τὰ σφιζήματα καὶ τὰ φιλιὰ καθιερώθησαν πᾶς ὀριστικὰ ἀναμεταξὺ των.

Ἦερασε κάμποσος καιρὸς οἱ ἀψιμαχίες γιὰ τὸ ραντεβουῦ ἄρχισαν. Γιὰ νὰ μὴν πολυλογοῦμε, μετὰ παρακλήσεις θεομῆς, ἀπὸ τὸνα μέρος, ἀντίστασι ἀπὸ τὸ ἄλλο ἀπεφάσισε τέλος ἡ Λαυρεντία νὰ τοῦ δώσῃ ἕνα ραντεβουῦ ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι τῆς. Στὸ ἀναμεταξὺ ὁ Ροζέ, προβλέποντας ὅτι θάφθαναν μὴ μέρα στὸ ψητό, φρόντισε σὴν προορατικὸς ἄνθρωπος, νὰ νοικιάσῃ καὶ νὰ ἐπιπλώσῃ μετ' ἑνὴν μεγάλη καλαισθησία ἕνα μικρὸ παβιγιόνι μετ' ἑνὴν κηπάριο, χωμένον μέσα στὰ δένδρα καὶ σὰρκετὴ ἀπόστασι ἀπὸ τὴν Λεωφόρον Σεδρῶν ἢ ὅποια πῆγαινε ἀπὸ τὸ Μπελλανκούρ στὸ Μπαμεντόν. Ἡ Λαυρεντία τοῦ ὑποσχέθηκε ὅτι θὰ πῆγαινε μὴ φορὰ—πρῶτη καὶ τελευταία—νὰ δῆ ἀπὸ κοντὰ τὴν γαρσονιέρα τοῦ ἔραστοῦ τῆς. Θὰ ἔφθανε κατὰ τῆς τρεῖς μετὰ τὸ μεσημέρι στὸ ὑψωμα Μπελλανκούρ μὴν ἰδιωτικὸ ἀμάξι, ὅπου θὰ τὴν ἐπερίμενε ὁ Ροζέ στὴν λεωφόρον γιὰ νὰ τὴν ὀδηγήσῃ.

* *

Πραγματικὰ τὴν ὀρισμένη μέρα καὶ ὥρα ἡ Λαυρεντία μετ' ἑνὴν φανερὴ συγκλίτησι καὶ μετ' ἑνὴν πυκνὴν βιολλέτα τυλιγμένη ἔφθασε στὸ καθωρισμένον μέρος, καὶ μόλις εἶδε ἀπὸ μακρὰ τὸν Ροζέ πλήρωσε τὸν ἀμαξῆ καὶ κατέβηκε, δῆθεν νὰ περιπατήσῃ.

Ὁ Ροζέ, χάθηκε δὲν χάθηκε στὸν ὀρίζοντα τὸ ἀμάξι κέτρεξε, ἔξαλλος ἀπὸ χαρὰ καὶ εὐχαρίστησι, πρὸς τὴν καλὴν γυναῖκα, τῆς ὅποιαν ἄραξε στὴν ἀγκαλιά.

— Βλέπεις ὅτι σάκουσα ψιθύρισε ἡ Λαυρεντία, εἶσαι εὐχαριστημένος.

— Εἶσαι ἀξιολάτρευτη, ἀπάντησε ὁ Λαμπρού.

Ὁ ἕνας κοντὰ στὸν ἄλλονα σχεδὸν ἀγκαλιασμένοι, εὐτυχισμένοι ποῦ ἦσαν μαζί καὶ ἀνέπνεαν μαζί τὴν ἑσπερινὴ αἴθρα, προχωροῦσαν ἀργολατῶντας στὸ μᾶκρος τῆς λεωφόρου, ποῦτανε τὴν ὥρα κείνη ὀλωσδιόλου ἔρημη.

Ἦτανε Μάρτς. Ἀπὸ τὸ πρῶτον καὶ ὡς τὸ ἀπομεινόμερον ὁ καιρὸς ἦτανε ἑξαίσιος, μὴ χαρὰ. Ἀλλὰ πρέπει κανένας νὰ μὴν ἔχη μεγάλη ἐμπιστοσύνη στὲς καλοκαιριῆς αὐτοῦ τοῦ μῆνα, π' ἀρχίζει ἡ μέρα μ' ἡλιόλουστο καὶ ρὸ γιὰ νὰ βγῆ σὲ λίγο καμμιὰ μπόρα καὶ ὅλα νὰ τὰ θαλασώσῃ.

Τὸ ἴδιο ἔγεινε καὶ ἐκείνη τὴν ἡμέρα. Κάτι μεγάλες σταγῶνες ποῦ πέσανε στὴν ἀνοιχτόχρωμη ὀμπρέλλα τῆς Λαυρεντίας τοὺς ἔκαναν νὰ στρέψουν μετ' ἑνὴν μεγάλητερῃ προσοχῇ στὸν οὐρανόν.

— Εἶνε μακρὰ τὸ παβιγιόνι σου, ρώτησε ἐκείνη.

— Ἄ μὰ, ἀπάντησε ὁ Ροζέ, τὸ πολὺ κανένα τεταρτάκι τῆς ὥρας. Ἐπετάχναν τὸ βῆμα των μὰ δὲν πρόφθασαν νὰ κάνουν ἑκατοστὴ βήματα καὶ ἡ μπόρα ἔξασπε ὀρηκτικὴ καὶ ἄγρια. Θάλλεγες ἀνοιξεν ὁ οὐρανός. Γύρω των ἄρχισαν νὰ σχηματίζονται λίμνες καὶ ποταμάκια. Σταμάτησαν καὶ παρατήρησαν γύρω των. Δεξιά ἕνας ψιλὸς τοῖχος, ἀριστερὰ, ἀρκετὰ μακρὰ καὶ καληοκαλύβες ξεχαρβαλομένες. Οὔτε μὴ σκέπη γύρω, οὔτε ἐν' ἀμάξι στὸν ὀρίζοντα.

— Ἐκτακτὰ τὰ καταφέραμε εἶπεν ἡ κυρία Σουίτς, μὴν βιασμένο γέλιο, ποῦ δύσκολα ἔκρυβε τὸ νεύρισμα τῆς.

Ὁ Ροζέ τὰ εἶχε παραζάλισε καὶ δὲν ἔβλεπε τί νὰ πῆ καὶ τί νὰ κίμῃ. Ἐνῶ παρατηροῦσαν μετ' ἑνὴν προσοχῇ στὲς δύο ἄκρες τοῦ δρόμου, διέκριναν ἀνάμεσόν ἀπὸ τῆς στάλες τῆς βροχῆς ἕνα μεγάλο ἀμάξι ποῦ ἀκριβῶς τριβοῦσε πρὸς τὸ μέρος ποῦ στεκότανε. Ὅταν ἐπλησίασε κοντύτερα εἶδαν πῶς εἶνε φουργκὸν ἀπ' ἐκεῖνα ποῦ τοποθετοῦν μέσα τὸ φέρετρο των νεκρῶν, ὅταν πρὸκειται νὰ τὸ μεταφέρουν κάπου μακρὰ. Ἐπέστρεψε ἀπὸ τῆς Σέβρες ποῦ εἶχε ἀφῆσει τὸν νεκρό.

Ὁ Ροζέ ἔβριξε ἀνήσυχῃ ματιὰ στὴν σύντροφόν του.

— Ἐχετε προλήψει τὴν ἐρώτησιν;

Αὐτὴ ἔνοιωσε μέσα τῆς αἴσθησι ἀηδίας καὶ μὴ κονάδα ἔπειτα μουρμούρισε.

— Ἐπὶ τέλους δὲν σημαίνει τίποτε... δὲν εἶνε καιρὸς νάχουμε προτιμήσεις.

Καὶ πραγματικὰ δὲν εἶχε καιρὸ γιὰ τὴν εἶχε γίνῃ μουσικὴ.

— Ὁ Λαμπρὸν σταμάτησε τὸν ἀμαξῆ. Αὐτὸς ἔτυχε νάνε ἕνας καλόβουλος ἄνθρωπος καὶ δέχθηκε νὰ τοὺς φέρῃ ὡς τὸν πρῶτον σταθμὸν τῶν ἀμαξιῶν. Ἄνοιξε τὴν πόρτα ἀπὸ τὸ διαίτημα ποῦτανε προωρισμένο γιὰ τὸν παπὰ, καὶ βοήθησε τοὺς ἐρωτευμένους νάνεβοῦν καὶ τοποθετηθοῦν. Ἐπειτὰ ἀνέβηκε καὶ αὐτὸς στὴν θέσι του καὶ χτύπησε τὰλογα.

Μὴν φορὰ ποῦ ἦτανε προφυλαγμένοι ἀπὸ τὴν βροχῆ, ὁ Λαμπρὸν προσπάθησε νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν τρυφερὴ συνομιλία ποῦ ἔτσι ἀπότομα ἀναγκάσθηκε νὰ τὴν διακόψῃ. Ἀλλὰ βρῆκε τὴν Λαυρεντία ταραγμένη καὶ ψυχρά. Δὲν τοῦ ἔδινε καμμιαν ἀπάντησιν οὔτε προσπαθοῦσε καὶ νὰ χαμογελάσῃ. Ὅταν πάλι ζήτησε νὰ τῆς φιλήσῃ τὸ χέρι τὸ τράβηξε πίσω ἀπότομα.

— Ἐδῶ;... μὰ εἶσαι στὰ συγκαλά σου χριστιανέ!

Ὁ δρόμος ἐξακολούθησε σὲ μὴν κεντρικὴν σιγὴν ποῦ τὴν διακόπτε μονάχα ἡ βροχὴ χτυπώντας στὰ παραθύρα τοῦ ἀμαξιῦ. Στὸ Ὅτιγγ τὸ φουργκόνι σταμάτησε. Ἡ κ. Σουίτς μόλις κατέβηκε καὶ χωρὶς μάλιστα νὰ πιάσῃ ἀπὸ τὸ χέρι τὸν Ροζέ, περιορίσθηκε νὰ τοῦ πῆ.

— Σὰς ὑπερευχαριστῶ.... ἀντίο σας

Ἐπειτὰ ἀνέβηκε σὲνα ἀμάξι καὶ ἔδωσε τὴν διεύθυνσιν τοῦ σπητιοῦ τῆς;

* *

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρῶτον ὁ κύριος ἀκόλουθος τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν πῆρε ἕνα γράμμα μετὰ τὰ ἐπόμενα.

« Ἀγαπητὴ Ποιητῆ. Σκέφθηκα πολὺ, πάρα πολὺ μετὰ τὸ χθεσινόν μας τὸ ἐπισόδιον. Τὸ ταξιδί μας μετὰ τὴν νεκροφόρον καὶ κοντὰ στὸ ἀδειον φέρετρο μού ἔκανε πολὺ

κακή ἐγγύπωσι. Τὸ πῆρε γὰρ κακὸν οἰωνό... Σὺ ποῦ εἶσαι ποιητῆς θὰ μετανοήσης πιστεύω. Ὅσον ἀφορᾷ ἐμένα ἔχω τὲς προλήψεις σου καὶ χωρὶς κακοφανισμό μας πρέπει νὰ σοῦ γνωρίσω ὅτι ἀδύνατο νὰ μοῦ πῆς στὸ ἐξῆς νὰ σὲ ξαναἰδῶ, χωρὶς νὰ φέρω στὸ νοῦ μου ἀμέσως φέρετρο καὶ νεκροφόρες. Ἄς βάλωμε λοιπὸν μιὰ τελεῖα σόλα. Δέξου τὰ θερμά μου συλλυπητήρια.

Κι' ἔτσι ἓνα μικρὸ ταξεῖδι μὲ τὴν νεκροφόρα ἔσωσε τὴν ἀρετὴ τῆς κυρίας ντὲ Σουίξ καὶ μαζί μαυτὴ τὴν συζυγικὴ τιμὴ τοῦ ξακουσμένου αἰγυπτιολόγου Ὄμδὸν ντὲ Σουίξ.

Σέρρα: Μετάφρασι ἀπὸ τὰ Γαλλικά.

ΠΕΡΑΣΜΑ

Στὸν κῆπο περπατοῦσα ἀργὰ
τὸ μέτωπο σκυρμένο ἀπὸ τὴν ἔννοια
κι' ὅλα ἦταν γύρω μου ἀψυχα νεκρά,
φύλλα, λουλούδια καὶ κλαριά μοιάζαν χαρτένια.

Μὰ πέρασες. Εὐθύς
τὰ πάντα ζωντανέψαν,
χρῶματα ἀπλώθηκαν τριγύρω, κατὰ γῆς,
μελτέμια τὰ φυλλώματα χαϊδέψαν.

λογιῶ-λογίων ἀρώματα σκορπίσαν τὰ λουλούδια,
πιάσαγε τὸ τραγοῦδι τὰ πουλιά
καὶ τὸν ἀγέρα στόλισαν χρυσὰ μαρούδια
λὲς ἦσουν μάγισσα, λὲς ἦσουν ἡ Ἄνοιξι, λὲς
[ἦσουν, θεά

κι' ὅλα γενήκαν σύμβολα στ' ἄγχιμα τῆς
[ματίας σου
καὶ διαλαλοῦν τὸ πέρασμά σου.

ΧΡ. ΕΣΠΕΡΑΣ

ΒΡΑΔΥ

Βράδου. Οἱ φωνὲς τῶν ὀργωτῶν, ποῦ σκίζαν τὸν ἀγέρα,
μέσ' στὰ κλαδιά ξεψύχισαν μὲ τὲς στερνὲς ἀχιτίδες.
Τῶν κλαδευτᾶδων παύσαν τὰ τραγοῦδια κ' ἡ φλογέρα
ποῦ ἐνὸς βοσχοῦ ναγούριζεν ἐνθύμησες κ' ἐλπιδεῖς.

Ὅλα σωπαίνουν. Μοναχὰ τὴν ἐρημιὰ ταραῖζει
ἓνας ζευγάς ποῦ γιὰ νερὸ τὰ βώδια του πηγαίνει.
Ἐσχάστηκε, μὲ τὸ κεντρί στὸ χέρι, νὰ κοιττάζει
τὸ μονοπάτι τοῦ βουνοῦ ποῦ ἡ νύχτα κατεβαίνει.

Μέσ' στὰ χωράφια, τὰ παλιά, τ' ἀσβεστομένα σάπια,
γύρω ἀπ' τὴ μάννα τὴ φωτιά τοῦτε χωριανούς μαζεβόουν
καὶ μοιάζουν, μεσ' τῆς καταχνιάς τῆ ζεμπουλένια γῆτειας
σὰ μαρμαρόχτιστοι ναοὶ ποῦ τὴν Ἐττία λατρεύουν.

ΧΡ. ΕΣΠΕΡΑΣ

ΕΘΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΧΟΡΟΥ

Μιά φορά ἔμουνε πουλί (ΠΟΡΡΟΓΙΑ)

Μιά φορά ἔμουνε πουλί
καὶ μάγαπούσαγε πολλοὶ
Τώρα γίνημα αἰδόνι
καὶ κανένας δὲν ζυγώνει,
Τώρα μοῦ κόψαν τὰ φτερά
δὲν ἔχω πλιά ἐλευτεριά,
Λευτεριά γιὰ νὰ πετάξω
στὴν ἀγάπη μου νὰ φτάξω,
Ἐπῆρα τὸ στρατὶ στρατὶ
πᾶν τὰ ματάκια μου βροχή,
Τὸ στρατὶ, τὸ μονοπάτι
βάσανα ποῦχ' ἡ ἀγάπη,
Τὸ μονοπάτι μ' ἔβγαλε
στὴν κόρη ποῦ μὲ τρέλλανε,
Στῆς ἀγάπης μου τὴν πόρτα
κεὶ ποῦ πῆγαίνα καὶ πρώτα,

Βρίσκω τὲς πόρτες τῆς κλειστῆς
γλῆκᾶ εἶν' τὰ λόγια ποῦ με λὲς
Ὡ! καὶ τὰ κλειδιά παρμένα
κλαίν' τὰ μάτια μου γιὰ σένα
Καὶ τοὺς γειτόνους τῆς ρωτῶ
μὴν εἶδατε, τὴν ἀγαπῶ;
Μέσα εἶνε καὶ κοιμάται
καὶ ἔσένα συλλογάται,
ΠΑίρνω λιθάρια στὴν ποδιά
Βοήθα Χριστέ καὶ Παναγιά,
Τὰ πετῶ στὰ κεραμίδια
μαῦρα μάτια, μαῦρα φρύδια,
Βοήθα Χριστέ καὶ Παναγιά
Τώρα νὰ ἰδῶ τὴν κοπελλά,
Βοήθα Βοήθα Παναγιά μου
γιὰ νὰρθῆ στὴν ἀγκαλιά μου
Ἄπ' τὴ Συλλογῆ Δημ. Τραγουδιῶν
Γ. ΠΑΠΑΝΗΛΙΑΚΗΣ

ΠΙΣΤΡΟΦΙΚΙΑ

(Μακεδονικὴ συνήθεια)

Πορρογία

Ἡ λέξι «πιστροβίκια» ἢ «πιστροφίγια» ἀναμφίβολα βγαίνει ἀπὸ τὸ ρῆμα «ἐπιστρέφω» ποῦ στὴν δημοτικὴ δὲν τὴν μεταχειρίζομαστε, ἀλλὰ εἶνε συνηθέστατη στὴν ἀρχαία Ἑλληνικὴ καὶ στὴν καθαρῆουσα μὲ τὲς σημασίες: γυρίζω πίσω, ξαναγυρίζω, γυρίζω κάτι, γυρίζω πρὸς τὸ μέρος ἀπ' τὸ ὁποῖο ξεκίνησα κτλ.

Στὴν τελευταία αὐτῆ σημασία, ὅπως θὰ δοῦμε ἀμέσως παρακάτω, εἶνε σχετισμένη ἡ συνήθεια, ποῦ τὴν ἀπαντοῦμε στὰ Πορρογία, σύμφωνα μὲ κάτι σημειώσεις μου ποῦ εἶχα πάρει ἀπὸ ἐκεῖ πέρα στὸ 1908—1909 καὶ μὲ ὅσα θυμοῦμαι ἀκόμα γιὰ τὴν Μακεδονικὴ αὐτὴ συνήθεια.

Ἐπικρατεῖ λοιπὸν συνήθεια στὰ Πορρογία Παρασκευὴ μετὰ τὸν γάμο καὶ δυὸ Παρασκευὲς στὴ συνέχεια δηλαδὴ τρεῖς κατὰ σειρά Παρασκευὲς, ἡ νύφη νὰ μὴν κοιμάται στὸ σπῆτι τοῦ γαμπροῦ ἀλλὰ νὰ ἐπιστρέφῃ στὸ πατρικὸ τῆς σπῆτι ἢ στὸ σπῆτι ἐκεῖνο, ἀπ' ὅπου τὴν ἐβγάλανε νύφη, ποῦ θάνε βέβαια κάποιου συγγενῆ.

Ἄν τύχη καὶ δὲν εἶνε ἀπὸ τὸ ἴδιο χωριὸ κῆλθε ἡ νύφη ἀπ' ἔξω τότε θὰ πάγῃ στὸ σπῆτι τῆς νουνᾶς τῆς. Μὲ τ' ὄνομα αὐτὸ ἐνοοῦν τὴν κουμπάρα ἢ καὶ τὴν παράνυμφο, ἐκεῖνη δηλαδὴ τροποτικὰ ἐρχεται γὰ ἀντικαταστήσῃ τὸν μπαμπᾶ καὶ τὴν μάνα. Κατὰ τὸ μεσημέρι λοιπὸν τῆς Παρασκευῆς φιλινάδες τῆς νυόνυμφος τὴν παίρνουν ἀπὸ τὸ σπῆτι τοῦ ἀνδρὸς καὶ τὴν συνοδεύουν στὸ σπῆτι τῆς μητέρας τῆς ἢ αὐτῆς ποῦ παίρνη τὸν τόπο τῆς. Ἐκεῖ θὰ τὲς κεράσουν, θὰ ποῦνε μερικὰ καλὰ καὶ χαρούμενα λόγια, θὰ τραγουδήσουν κέπειτα γιὰ τὸν τύπο ἢ νύφη θὰ εἰδοποιήσῃ τὴν μάνα τῆς ὅτι τὸ βράδου θάρτη μὲ τὸν γαμπρὸ «καὶ νὰ τὸ ξέρη». Αὐτὴ ἐπομένως ἢ ἐπίσκεψι εἶνε

σάν να ποῦμε προετοιμαστική τῆς βραδυῆς, ποῦ εἶνε καὶ ἐπίσημα, τὰ «πρῶτα πιστροφίκια».

Πράγματι τὸ βράδυ ἡ νύφη μετὸν γαμπρὸ, ἀλλὰ μονάχα αὐτοὶ ἔρχονται στὸ πατρικὸ τὸ σπίτι, καὶ μπαίνουντας, μετὸ χειροφίλημα ἀκόμη ἡ νύφη δίνει στὴ μάνα τῆς ἢ τὴν νουνά τῆς τὸ γλύκισμα ποῦ πρέπει ἡ ἴδια μετὰ χεῖρα τῆς νὰ τὸ ἔχη ζυμωσῆ. Τὴν βραδυὰ κείνη διασκεδάζουν, μόνον οἱ σπιτικοί. Τὴν ἄλλη μέρα ὅμως ἔρχονται καὶ ἄλλοι συγγενεῖς, γειτόνοι καὶ φίλοι ποῦτ' ἄνευ στὸν γάμο καὶ γίνεται γενικὴ διασκέδαση.

Ὅταν τὴν Κυριακὴν τὸ βράδυ γυρνᾷ πίσω ἡ νύφη μετὸν γαμπρὸ, ἡ μάνα τῆς ἢ ἡ νουνά τῆς θὰ τὴν ξεπροβοδίσῃ ὡς τὴν πόρτα κ' ἐκεῖ ἀφοῦ θὰ τὴν εὐχηθῆ νᾶνε γλυκειὰ καὶ στερεωμένη θὰ τῆς δώσῃ μιά πῆττα νὰ τὴν φέρῃ μαζί τῆς στὸ καινούργιο τῆς σπίτι.

Στὸ δεύτερο πιστροφίκια δηλ. τὴν ἐπομένη Παρασκευὴ ἡ νύφη ἀφοῦ κοιμηθῆ στὸ σπίτι ἀπ' ὅπου βγήκε, νύφη, τὴν ἄλλη μέρα δηλ. τὸ Σάββατο θὰ λουστῆ, θὰ ἀλλάξῃ καὶ τὴν Κυριακὴν γιὰ πρώτη φορά πηγαίνει στὴν ἐκκλησιὰ μετὸν ἄνδρα τῆς. Πρὶν μπῆ στὴν ἐκκλησιὰ, στὴν ἐξόπορτα θὰ κάνει τρεῖς μετάνοιες καὶ τότε μονάχα θὰ μπῆ μέσα.

Μετὰ τὴν λειτουργίαν θὰ γυρῆ στὸ σπίτι τῆς καὶ τὸ ἀνδρόγυνο θὰ ἐπισκεφθῆ τὴν Κυριακὴν ἐκείνη ἢ καὶ τὴν ἐπομένη ὅλους ποῦ τοὺς τίμησαν στοὺς γάμους, ἀρχίζοντας ἀπὸ τοὺς παρανύμφους.

Αὐτὰ εἶνε «τὰ πιστροφίκια».

Θεσσαλονίκη.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΖΩΗ

Κάθε καινούργια ἐκδοσὴ ποῦ λαβαίνουμε τὴν ἀναγγέλουμε καὶ τὴν κρίνουμε. Λαβαίνονται ὅτ' ὄψη τὰ δυὸ ἀντίτυπα.

Δευτεριά Δ. Ἀντρέεφ Μετ. Ν. Καστρινοῦ. Ἐνα κομψὸ τῆς τσέπης Βιβλιαράκι ἐδόκε ἀρτὲς τὶς μέρες τὸ Κεντρικὸ Βιβλιοπωλεῖο Π. Θ. Παυλίδου Βουλγαροκτόνου 1 Θεσ/νίκης. Ὁ μεταφραστὴς διακεκριμένος συνεργάτης τῶν Μακεδ. Γραμμάτων, εἶνε γνωστὸς στὸ φιλολογικὸ κόσμῳ ἀπὸ τὴ μεταφραστικὴν τοῦ ἐργασίαν πάνου στὰ Ρουσιὰ ἐργα. Περιστὸ νὰ μιλήσω γιὰ τὴ γνωστὴν ἄξίαν τοῦ Βιβλιαράκι «Δευτεριά» εἶνε καὶ ἀπὸ ἓνα μαργαριτάρι ἀπὸ τὰ τόσα τοῦ Ἀντρέεφ. Ὁ μεταφραστὴς τοῦ μ' ἓνα πρόλογο μιλάει πλατιά γιὰ τὸ ἔργο τοῦ Ἀντρέεφ ὥστε νὰ δίνῃ μιά καλὴν ἰδέαν τῆς μεγαλοφυΐας τοῦ. Ἡ «Δευτεριά» εἶνε σάν ἓνα τραγοῦδι καμωμένον γιὰ τὴν ἀγνωστὴν στὸν κόσμῳ λεπτειὰ. Νὰ καὶ μιά περικοπὴ:

«Ἄν ὅλα τὰ καλά λόγια τῶν ἀνθρώπων στὸν κόσμῳ μαζέψω καὶ ὅλες τὶς τρυφερὲς ἐκφράσεις καὶ ὅλα τὰ ἠγερά τραγοῦδια καὶ τὰ ρίξω μαζωμένα στὴ γελαστὴ ἀτμόσφαιρα. Ἄν ὅλα τὰ χαμόγελα τῶν παιδιῶν, τὰ γέλια τῶν ἀθῶων καὶ ἀνέγγιχτων ἀκόμη γυναικῶν τὰ χάρδια τῶν φροῦμαλλων μονάδων τὰ χειροφιλήματα τῶν πιστῶν φίλων, μαζέψω καὶ ἐν' ἀθάνατο στεφάνι πλέξω γιὰ κάποιον ὄρατο κεφάλι. Ἄν ὅλη τὴ γῆ γυρῶ καὶ ὅλα τὰ λουλούδια συνάξω ποῦ πάνω τῆς φυτρῶνουν. Ἄν ὅλα τὰ πολύτιμα ἀστραφτερά πετράδια ἀπ' τὶς ἀπόμακρες κλεισοῦρες ἀπ' τὰ βράθια τῶν σκοταδερῶν μεταλείων, ἀπ' τὶς βασιλικὲς κορῶνες ἀπὸ τ' ἀφτιά τῶν ἀρχοντῶν ἀποσπᾶσω καὶ δάφν' ἀπὸ λουλούδια καὶ πετράδια τὰ σφαιρῶν καὶ ἓνα δόλολαμπο καὶ δόλοστραφο βουνοῦ στήσω. Ἄν ὅλες τὶς φωτιὲς μαζέψω ποῦ στὴν οἰκουμένη ἀνάβουν, καὶ ὅλα αὐτὰ τὰ φῶτα, καὶ ὅλες τὶς ἀκτίνες καὶ ὅλες τὶς σπῆδες, τὶς ἀστραπὲς καὶ τὶς σιγανὲς ἀναλαμπὲς καὶ μετὰ τὴν ἀλικὴ λάμψη μᾶς τυρκαγιᾶς τοὺς δονισμένους κόσμους φωτίσω δὲ θὰ μπορῶ καὶ τότε ἀκόμη νὰ σὲ νομοτίσω νὰ σὲ στεφανώσω νὰ σὲ ἐξυμνήσω ἐσένα ὦ! Δευτεριά!»

Ὁ ἐκδοτικὸς οἶκος «ΑΘΗΝΑ» τοῦ Ἀρ. Ράλλη ἐγκαινίασε τὴν Φεμινιστικὴν τοῦ Βιβλιοθήκη μετὰ δύο βιβλιαράκια ποῦ τοὺς ἀξίζει μιά ἰδιαίτηρη προσοχὴ.

«Ἡ Ἀθηναία στὸν Ε' καὶ Δ'. Αἰὼνα π. χ. τῆς Ρόζας Ἰμβριώτη». — Εἶνε μιά μελέτη ποῦ δόθηκε διάλεξι στὸ Ἑλλ. Ὁδεῖο Ἀθῆνας ἀπὸ τὴ συγγραφεῖα καὶ γιὰ τὴν ὁποία μονάχα ἐκείνους ἔχω νὰ πῶ. Γλῶσσα στρωτὴ δημοτικὴ, ὕφος ἀπλό, μετὰ μικρὲς πρότασες, διασαφηντικὲς, παρατηρητικότη, ὕμνους ἀρχαῖς καὶ ὅτι ἄλλο θέτε. Τὸ βιβλιαράκι ἀπὸ μ' ἐνδοουσίαν πρᾶμα ποῦ πολλὰ σπάνια κατορθώνεται καὶ μάλιστα μετὰ τὶς μελέτες.

Ἡ συγγραφεῖα ἐξετάζει ἱστορικὰ τὴ θέσιν τῆς γυναίκας στὴ Ἀθηναϊκὴ πολιτεία Δ'. καὶ

Ε'. π. χ. αἰὼνα, προσπαθεῖ νὰ εἰσχωρήσῃ μέσα στὶς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων καὶ γυναικῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, μελετᾷ τὰ ἠθῆ καὶ ἔθιμά τοὺς, ψυχολογεῖ ἀρχετὰ πετυχημένα καὶ τοὺς δυὸ καὶ μᾶς δίνει μίαν εἰκόνα ζωντανὴν ὅσον ἀφορᾷ τὸ σπίτι καὶ τὴν οἰκογένειάν τοὺς. Δὲν ἀφίνει ἀπαρηγόρητα καὶ τὰ ἐλαττώματα τῆς γυναίκας ποῦ ἀκόμη, μ' ὅλη τὴ σημαντικὴ τῆς πρόοδο κρατᾷ. Πέρνει ἀπὸ τὸν Ἰσχυράζο, ποῦχε πολλὰ ἀνώτερες ἀντίληψεις γιὰ τὴ γυναίκα ἀπὸ ἐκείνες τῆς ἐποχῆς τοῦ. μιά συμβουλή, ποῦ εἶπε στὴ γυναίκα τοῦ, γιὰ τ' ἀνόητα φτιασιδώματά τῆς: «Θέλεις ἐγὼ νὰ σοῦ πῶ ψέματα ὅτι ἔχω πλοῦτη καὶ νὰ σοῦ δείξω ψέφτικα κοσμήματα καὶ ψέφτικα νομίσματα; Ὁχι, τοῦ ἀπαντᾷ, γιὰτὶ δὲ θὰ σ' ἀγαπᾶω. Ἔτσι λοιπὸν καὶ ἐσὺ δὲν πρέπει νὰ θέλῃς νὰ με ἀπατάς. Ἄν θέλῃς ἀληθινὰ νᾶσαι ὡραία, δούλεψε ὅλη τὴν ἡμέρα καὶ ἔτσι θὰ εἶσαι γερὴ καὶ ροδοκόκκινη».

Μὰ καὶ τὴν πρῶτην ἐπιτομήν τοῦ βιβλιαράκι, Τέταρτα βιβλίον, σάν καὶ ἀπὸ τὸ γυναικεῖο Πολιτισμὸ τοῦ Γληνοῦ κ.λ.π., πρέπει κατ' ἕνας καὶ μάλιστα κάθε κορίτσι—γυναίκα—νὰ τὰ μελετήσῃ, νὰ τὰ νιώσῃ, πρέπει ν' ἀποτελοῦνε τὶς βάσεις πάνου στὶς ὁποῖες θὰ στηρίζουνε τὴν καινούργιαν τῆς θέσιν.

«Ἡ Κοινωνικὴ καὶ ἱστορικὴ μελέτη περὶ φυσικῶν τέκνων τῆς Ἀννας Σ. Παπαδημητρίου». Εἶνε μιά διάλεξι ποῦ δόθηκε ἀπὸ τὴ συγγραφεῖα στὸ ἴδιον Ἑλλ. Ὁδεῖο Ἀθῆνας τοῦ Μανώλη Καλομοῖρη, μετὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς κινήσεως, ποῦ γέννηκε γύρω ἀπὸ ἓνα σκέδιο νόμου, «περὶ ἀναζητήσεως τῆς πατρότητος καὶ ἀναγνωρίσεως τῶν φυσικῶν τέκνων», ποῦ ὁ σύνδεσμος Ἑλληνίδων ὑπὲρ τῶν δικαιομάτων τῆς γυναίκας καὶ τὸ Ἑθνικὸν συμβούλιον τῶν Ἑλληνίδων εἶχε καταρτίσει, μετὰ βάση τὸ Γαλλικὸ, Γερμανικὸ καὶ Ἑλβετικὸ Κώδικα καὶ μετὰ τὴν συνεργασίαν νομομαθῶν, εἶχε ψηφίσει καὶ θὰ τὸ υπέβαλε στὴν ἐθνοσυνέλευσιν.

Ἡ συγγραφεῖα μετὰ μιά φωτεινὴν ἱστορικὴ ἀνασκόπησιν τῆς νομοθεσίας ἀπ' τὰ ρωμαϊκὰ χρόνια ἤσασε σήμερον, δείχνει, μετὰ καλὰ ἐπιχειρήματα, τὴν ἀνάγκην νὰ γίνῃ καὶ στὸν τόπον μας νόμος ποῦ νὰ προστατεύῃ τὰ φυσικὰ παιδιὰ ποῦ εἶνε, ἀληθινὰ ἐγκαταλειμένα, καὶ ἀπ' αὐτὰ καὶ οἱ μητέρες τοὺς στὴν κοινωνικὴν καταφρόνιαν, στὴ φτώχεια στὴν καταστροφὴν.

Ἄν καὶ μοῦ φαίνεται, πὼς γενικὰ, δὲν εἶνε μονάχα ἡ νομοθετικὴ ἀπὸ τὴν πρόνοιαν, ποῦ θὰ γλυτώσῃ, τὴν κοινωνίαν ἀπ' ἀπὸ τὸ κακὸ, ποῦ κατὰ τὴ γνώμην ἔχει πολλὰ καὶ βαθύτερα αἰτία νομίζω πὼς ἡ ἐβγενικὴ προσπάθεια τῶν γυναικῶν μας εἶνε ὅχι μονάχα καλὴ μὰ καὶ ἀρχετὰ σημαντικὴ καὶ ὠφέλημη καὶ πρέπει ὁ καθ' ἕνας ποῦ νιώθει λίγο λεπτειὰ νὰ βοηθήσῃ τὸν ἀγῶνᾶ τοὺς ἀπτόνε ποῦ ἀπὸ ἀνθρωπιστικὴ ἀποψη πολλὰ καλά θὰ μᾶς φέρῃ, καλὰ ποῦ, τὰ μεγάλα κεφάλια τῶν ἀνθρώπων μ' ἔχει νὰ μὴν τὰ βραίσουνε, καὶ πολλὰ φυσικὰ, ἀφοῦ δὲν τὰ αἰσθάνονται. Ἡ γυναίκα εἶνε τὸ θεμέλιον τῆς κοινωνίας καὶ πρέπει νὰ μορφωθῆ. Πρέπει νὰ τὸ καταλάβουμε καλὰ τοῦτο. Ἡ γυναίκα ἀγωνίζεται, ζητῶντας τὴ λεπτειὰ τῆς, τὴ θέσιν τῆς μέσα στὸν κόσμῳ, ἀγῶνα ὅχι μονάχα δίκαιον, μὰ, ποῦ ἡ ἐπιτυχία τὸν θὰ δώσῃ μιά καινούργια ὄψη στὸ μουχλιασμένον κόσμῳ. Ἄν ἡ γυναίκα εἶνε μακριὰ ἀπὸ τὶς προλήψεις, ἀπὸ τὴν ψευδίαν καὶ ἔχει τὴν ἀληθινὴν μορφωσιν, δὲ θὰ τὴν κρατήσῃ στὰ χαμένα, μὰ θὰ τὴν μεταδώσῃ στὰ παιδιὰ τῆς, στὴν καινούργια τὴ γενιά καὶ ἐκείνη τὴν ἄλλη καὶ τὸ καλὸ πολλὰ γλήγορα θὰ φανερωθῆ.

Στὴ συγγραφεῖα θὰ συνιστοῦσα μιά γλωσσικὴ τάξιν γιὰ τοὺς ποιητοὺς τὰ λέει, γιὰ τοὺς μορφωμένους; γιὰ τὸ λαὸ; καὶ οἱ μορφωμένοι καὶ ὁ λαὸς μιά γλῶσσα ἔχουνε. Τὰ παλιὰ χρόνια πάνε πια ποῦ ὅσο στριφνὰ μιλοῦσε κανένας, ὅσο μεγαλτεροῦσε καὶ πολυπλοκώτερος συλλογισμοὺς ἔκανε, τόσο πὼς γραμματισμένους περνοῦσε. Βέβαια στὴ μελέτῃ δὲν ὑπάρχουνε τέτια μὰ μιά μεγάλη ἀκαταστασία ἀναφισβήτητα ὑπάρχει ποῦ μποροῦσε νὰ λείπῃ.

(Ὁ ἐκδοτικὸς οἶκος Γεωργίου Βασιλείου, ἐκδίδει σὲ ὁμοίους μετὰ τὸ γαλλικὸν τόμους τοῦ Ἀθλίου Β. Οὐγκῶ μεταφρασμένους ἀπὸ τὸν ποιητὴ Μάρκο Αὐγέρην).

Περιστὸ νὰ μιλήσω γιὰ τὸ ἀθάνατον ἀπὸ ἀριστοῦργημα ποῦ εἶμαι βέβαιος πὼς δὲν ἔπαυσε ὁ ρωμῶς νὰ μὴν τῶχει διαβάσει, θὰ πῶ μονάχα ἓνα δυὸ λόγια γιὰ τὴν καινούργια, στὴ ζωντανὴν μας γλῶσσα, μεταφράσῃ τοῦ ποιητῆ Αὐγέρην.

Ἡ παλιὰ καὶ μοναχοῦρη, ὡς ποῦμε, μεταφράσῃ τοῦ Ἰσίδ. Σκυλίτση, εἶνε τόσο καλὰ καμωμένη, ποῦ δίκαια ἔχει λάβῃ μίαν θέσιν κλασικῆς, μεταφράσεως μ' ὅλο τὸν καθαροβουσανισμό τῆς ποῦ ἀποξένωνε τὸ ἔργο ἀπὸ τὴν ψυχὴν μας. Στὴ μεταφράσῃ τοῦ Σκ. βλέπουμε ἀπ' τὴν μίαν ἄκρην τοῦ βιβλίου ὡς τὴν ἄλλη τὴν υποχώρησιν, ποῦ ὁ μεταφραστὴς ἔκανε, γράφοντας δημοτικὰ τοὺς διάλογους κ.λ. καὶ τότε ποῦ ἡ δημοτικὴ γλῶσσα ἦταν ὅχι γλῶσσα, μὰ «ἄχρηστον χυδαῖον καὶ δὲν ἔχω τι, διάλεκτος», ποῦ μᾶς δείχνει πόσο καὶ ἀπὸ τὸ Σκυλ. αἰσθανότατε τὴ δύναμιν τῆς γλώσσας ἀπὸ τῆς ποῦ μ' ὅλο τὸν κατατρεγμένον, κατέλαβε ὅλη τὴν κίνησιν τῶν γραμμάτων σήμερον. Φαντασθῆτε τόρα τὸ βιβλίον ἀπὸ γραμμένον στὴ γλῶσσάν μας. Νὰ καὶ μιά περικοπὴ καὶ ἐχτιμηστέ τὴ μόνον σας.

Ἡ Τίτικα ἦταν ἀσχημὴ. Ἄν καλοζοῦσε πιθανὸν νὰ γινόταν νόστιμη (μετ. Σκυλ. Ἡ Τίτικα ἦτο δόμορφος ἐνὸς ἂν ἄλλη ἐξῆ ζῶν ἴσως θὰ ἦτο εὐήδης) ἦταν λιγνὴ καὶ κίτρινη ἦταν σχεδὸν

ὄχτῳ χρόνων, ἀλλὰ δὲ φαινόταν ἐπάνω ἀπὸ ἕξῃ. Τὰ μεγάλα μάτια τῆς, βυθισμένα σὲ βαθειὰ σκιά, ἦταν σχεδὸν σβησμένα ἀπὸ τὰ πολλὰ δάκρυα. Τὸ στόμα τῆς στὶς γωνίες εἶχε τὴν πτυχή αὐτὴ τῆς καθημερινῆς ἀγωνίας, ποὺ βλέπει κανεὶς στοὺς καταδίκους καὶ τοὺς ἀπελπισμένους ἀρρώστους. Τὰ χέρια τῆς γεμάτα χιονίστρες (μετ. Σουλ. Αἱ χεῖρες τῆς ἦσαν ἠφανισμέναι ὑπὸ τῶν χειμέθλων). Ἡ φωνὴ ποὺ τὴ φώτιζε αὐτὴ τῇ στιγμῇ μεγάλωνε τὶς γωνίες τοῦ προσώπου τῆς καὶ τὴν ἔδειχνε τρομερὰ λιγνῆ. Ἐπειδὴ κρῖναν πάντα, εἶχε ἀποκτήσει τὴ συνήθεια νὰ μαζεύει τὰ γόνατά τῆς καὶ νὰ τὰ σφίγγῃ τὸ ἓνα κοντὰ στὸ ἄλλο. Ἡ φόρεσά τῆς ὅλη ἦταν ἓνα κουρέλι, ποὺ ἔκανε λύπη τὸ καλοκαίρι καὶ φρίκη τὸ χειμῶνα. Δὲ φορούσε παρά ἓνα κατατροπημένο τσίτι, δὲν εἶχε κανένα μᾶλλινο κουρέλι. Ἐδῶ κι' ἐκεῖ φαινόταν τὸ γυμνὸ κορμί τῆς, γεμάτο μελανιάσματα ἀπὸ τὸ ξύλο ποὺ τῆς ἔδινε ἡ Θεοραδιέρου. (μετ. Σουλ. Ὄστε ἡ σὰρξ τῆς διεφαίνεται τῆδε κακεῖσαι καὶ ἀλλαγῆ τῆς ἐπίδερμίδος τῆς διεκρίνοντο σημεῖα τῶν δαρμῶν τῆς Θεοραδιέρου). Οἱ γυνὲς γάμπες τῆς ἦταν κόκκινες καὶ λιγνῆς οἱ λάκκοι γύρω στὸ λαιμὸ τῆς ἔκαναν λύπη. Ὅλη ἡ ἔκφραση τοῦ παιδιοῦ αὐτοῦ, ἡ στέση του τὰ κινήματά του, ἡ φωνὴ του, τὰ κομμένα λόγια του, ἡ ματιά του, ἡ σιωπὴ του, ἔδειχναν ὅλα ἓνα πράγμα: τὸ φόβο.

Μεγάλο τὸ καλὸ στὴ φιλολογία μας καὶ στὴ γλῶσσα, μὰ μ' ὅλα τούτα δὲ μοῦ φαίνεται, πῶς ἓνα δὺὸ παρατηρησοῦλες μου πρέπει νὰ λείψουνε, περιορίζουμε στὴν ἀπάνου περιοχὴ. Ἄν καλοζοῦσε πιθανὸν Νά γινόταν Νόστιμη. Σὰ μὴ καμπάνια τὰ Ν. Δὲ θάτανε κίμορφο καὶ πιὸ κανονικὸ: «Ἄν καλοζοῦσε πιθανὸ νὰ γινότανε νόστιμη». Ἐπειτα τὸ παρακάτου «ἦταν σχεδόν» δὲ θάτανε καλύτερα «ἦτανε σχεδόν» ἀφοῦ ἡ κατοπινὴ λέξη τοῦ ἦταν δὲν ἀρχίζει ἀπὸ φωνήεντο ἢ ἀπὸ κ τ π κλπ. παραγόμενα. Ἐπειτα ἐκεῖνο τὸ «ἀποκτήσει». Βέβαια ὅλα τούτα εἶνε μικροπράματα, μὰ μικροπράματα σημαντικὰ ποὺ παίζουνε κάποιον σπουδαῖο ρόλο στὴν ἐξέλιξη καὶ διαμόρφωση τῆς γλώσσας.

Ὅπωςδήποτε ἡ δημοτικὴ γλῶσσα ποὺ ἀντιπροσωπεύει τὴν νεώτερη φιλολογία ὀφείλει ἔγναι μεγάλο «μπράβο» στὸ ἀξιοκαταξιωτὸν τὸν ποιητὴ Μάρκο Αὐγέρη.

P. Χατζηνάσης

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

ΛΑΒΑΜΕ: Ἡ Φωνὴ τοῦ γεωργοῦ ἀριθ. 7 Ἀπρίλιος 1922 δεκαπενθήμερο γεωργικὸ περιοδικὸ, γραφεῖα ὁδὸς Κουντουριώτη 30 Θεσ/νίκη. Διευθυντῆς Δημ. Ἀβράσσογλου ὑπευθ. συντάχτης Ἰωσήφ Παπαδόπουλος. Τὸ φύλλο λεπτ. 60. Ἀπαραίτητο γιὰ τὸν κάθε ποὺ ἀγαπᾷ τὴ γεωργία γιὰ τὸν κάθε γεωργό.

Παιδικὴ Χαρὰ ἀριθμ. 13 Ἀπρίλιος 1922. Εἰκονογραφημένον παιδικὸν περιοδικὸν ἐκδιδόμενον δις τοῦ μηνός. Γραφεῖα Εὐδοκίμου 6 Ἀθήνα. Διευθυντῆς, Ἄθ. Ράλλης. Τὸ φύλλον λεπτ. 30. Τὸ μονόχρομο στὴν Ἑλλάδα περιοδικὸ εἶνε μὴ σωστὴ ὁσση γιὰ τὰ παιδιά μας μὲ τὰ διδαχτικὰ περιεχόμενά του.

Μοῦσα: Μηνιαῖο περιοδικὸ, ἀριθμ. 9 (21) Ἀπρίλιος 1922 γραφεῖα Δραγατσανίου 605 Ἀθήνα. Διευθύνεται ἀπὸ συντροφιά, συνεργατῶν. Τὸ φύλλο δρ. 1,25. Ἡ ὄλη του ὅπως πάντα πλούσια καὶ διαλεκτῆ.

Πινακοθήκη Σεπτέμβριος—Ὀκτώβριος 1921; Καλλιτεχνικὸν περιοδικὸν ἐκδιδόμενον κατὰ μῆνα ἐν Ἀθήναις ὁδὸς Χαριλάου Τρικούπη ἀρ. 22 α'. Διευθυντῆς Δ. Καλογερόπουλος. Τὸ τεῦχος δρ. 2.

Ἡ Ἀγωγή: Δεκαπενθήμερον παιδαγωγικὸν περιοδικὸν ὄργανον τοῦ πανκυπριακοῦ διδασκαλικοῦ συνδέσμου. Ἄθρ. 11 Ἀπρίλιος 1922. Ἐκδίδεται στὴ Λευκωσία Κύπρου. Ὑψη διαλεκτῆ παιδαγωγία, ἐπιστημονικῆς μελέτης κ. ἄ.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Παρακαλοῦνται οἱ φίλοι ποὺ πήρανε τὸ πρῶτο φύλλο καὶ θὰ κρατήσουνε τὸ δεύτερο νὰ μᾶς ἀποστείλουνε τὶς συδρομῆς του στὰ γραφεῖα μας.

Γιαν. Θεοδωρ. Χίος.—Εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ καλά σας λόγια. Τὸ «δὲν πιστεύω» ὄχι καὶ τόσο πετυχημένο θὰ περιμένουμε κατὰ καλῆτερό σας.

Δα Ν. Φ. Σμύρνη.—Λάβαμε τὸ γράμμα σας καὶ τὸ πεζὸ «ἀπὴν ζωὴ μου». Τὶ κρίμα γιομάτο ἀταξίες διορθώσεις καὶ, καὶ. Μὰ οἷς κορίτσι καὶ νᾶστε ἀταχτῆ; Ἦθελε περισσότερη ἐπεξεργασία. Θὰ ὑποβληθῇ στὴν ἐγκριση τῆς ἐπιτροπῆς. Πήραμε κι' ἓνα τάληρο ἄκοπο ποὺ δὲν καταλαβαίνουμε γιὰτὶ μᾶς τὸ στείλατε. Ἄν εἶνε γιὰ σὺδρομη πρέπει νὰ στείλετε 6 δρ. καὶ ὄχι 2.50 ποὺ ἀντιπροσωπεύει τὸ τάληρό σας ἀφοῦ τὸ στέμμα μᾶς εἶνε ἀχρηστο. Ἄν πάλι γιὰ πληρωμὴ μᾶς συχωρεῖτε μὰ, δὲν εἴμαστε Σφαῖρα, οὔτε Πειρασμός. Πρέπει νὰ ἔχουμε τὸ πραγματικὸ σας ὄνομα ἀλλιῶς δὲ μποροῦμε νὰ δημοσιεύουμε τίποτα μὲ ψευτόνομα ἢ μὲ ἀρχικὰ ὅπως ζητᾶτε.

Κωστ. Παρεβαίτην Σμύρνη.—Εὐχαριστοῦμε, περιμένουμε.

Δα Μ. Π. Παρακαλεῖστε νὰ περάστε ἀπὸ τὰ γραφεῖα μας.

Εἰς ὅλα τὰ Ποτοποιεῖα, Παντοπωλεῖα, Ποτοπῶλεῖα κ.λ.π. βλέπετε γραμμένο τὸ ὄνομα

ΟΥΖΟ ΤΥΡΝΑΒΟΥ

Τὸ μυστικὸν τῆς τέχνης τῆς κατασκευῆς τοῦ

ΟΥΖΟΥ ΤΥΡΝΑΒΟΥ

ἀπὸ τὸ 1870, ἐποχῆς τῆς ἐφευρέσεώς του, τὸ κατέχει μόνον

Ο ΟΙΚΟΣ ΚΑΤΣΑΡΟΥ

(ὁ ὁποῖος εἶναι καὶ ὁ ἐφευρέτης του).

Ὄστε προσέχετε ὅταν ἀγοράζετε Οὔζο Τυρνάβου μὴ παραλείπετε νὰ ζητήτε τὴ μάρκαν Κατσάρου, διὰ νὰ εἰσθε βέβαιον ὅτι πίνετε πραγματικῶς Οὔζο Τυρνάβου.

Τὸ Οὔζο Κατσάρου πρέπει νὰ γνωρίζετε εἶνε βρασμένο καὶ περασμένο ἀπὸ τὸ καζάνι δύο φορές, ἀπεσταγμένον δὲ κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε ὄλαι αἱ βλαβεραὶ οὐσαὶ νὰ μένουν εἰς τὸ καζάνι.

Ἐδῶ ἀκριβῶς εἶνε καὶ τὸ μυστικὸν του διὰ τὸ ὁποῖον προτιμᾶται ἀπὸ ὅλους τὸ

Οὔζο Κατσάρου.

ΔΙΑ ΤΗΝ ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΣΙΝ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ ΓΥΨΟΥ ΕΝ ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑ

Η "Ανωνυμος Ελληνική Εταιρεία Βιομηχανικών Επιχειρήσεων"
φέρει εις γνώσιν των κ. κ. Αρχιτεκτονών, Εργοληφών
Οικοδομών και Έμπορων Οικοδομησίμου υλικού
ότι το έν ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑ (Ημερίσσις)
Εργοστάσιον κτίσεως αρχαίας τής
παραγωγής γύψου
οικοδομούν

και
προκατασκευάζουν

και διενεργεί ως προηφθέν
γύψου κτιστικής ποιότητος εις τμήματα
τριπλάσις και πέντεπλασις διαστάσεων εν γύψου
(βάρους 900 κοίτων το κυβικόν μέτρον) διαφόρων
διαστάσεων συμφώνως προς την διορισμένη ποσότητα

Η Εταιρεία διακηρύσσει εις τους τους κ. κ. Αρχιτεκτονούς
και τους οικοδομούντας εν γενει, ότι εις ολοκλήρωσιν τής Εδραστήριον
και Διενεργείων τα έπιτελεσθήσονται των οικοδομούντων, ήτοι έπιτελεσθήσονται
χορηγήματα, όρθοτά, έγκυριαματα κ.τ.λ., γίνεται

με γύψου και ότι από του κτισμένου υλικού
διαδοχικά χορηγήσονται

γινώσκοντες εν Ελλάδι έπιτελεσθήσονται

της τιμής του, ήτοι

ήτοι τετρακισμιάς

της τιμής

της άσβεστού, ήδη

συμβαίνει άλλως το έναντίον

καθόσον η τιμή του γύψου, παραδοθέντος

με την τιμήν της άσβεστού. Σημειώνεται ότι ο

γύψος είναι κατάλληλος δια την κατα-

σκευή συνδυαστού κολλητικού είτε

με άσβεστον, είτε με άμμοσιν

λευκής ή τσιμέντου.

Διαρκής παρακατήθηκν εν Θεσσαλονίκη

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ : ΓΡΑΦΕΙΑ ZANNA & ΜΑΥΡΟΓΟΡΔΑΤΟΥ ΣΤΡΑ ΣΑΤΤΗ ΟΕΜΑΝ 7-8-9

ΤΥΠΟΣ „ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ“